

Vince Kiadó
Gál Katalin

Tarján Tamás
Mégis azonról

Kertész Ákos
Kutyakönyv
embereknek

Sári László
Az ifjú Lin-csi
vándorévei 39.

Írófaggató
H. Barta Lajos

Nyerges András
„Az embernek
szüksége van
erőpróbákra...”

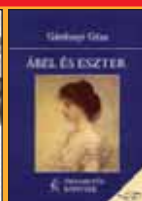
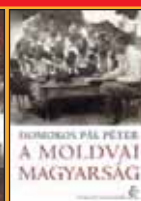
Interjú
dr. Marton István
Szárz Miklós Györggyel
Végel Lászlóval

Fotó: Szabó J. Judit

A Színházi dolgokról
beszélgetés **Kornis Mihállyal**

Fekete Sas Kiadó
internetes áruház
www.feketesas.hu

Goethe és az infrastruktúra

■ E számunkban, mint olvasóink láthatják majd 22. oldalunkon, a Megjelent könyvek listája igen kicsinykére sikeredett. Emlékeim szerint ilyen rövid listával az elmúlt években sohasem kellett megjelentnünk, az év elején forgalomba került könyvek listájából eddig mindig kikerült legalább két-három oldal terjedelem.

Még ennek a kevésnek egy része is tavalyi kiadás, azaz az új esztendő igazán svány könyvterméssel indult.

A jelek szerint egyre erőteljesebben érvényesül az a tendencia, aminek a jelentkezése a korábbi években már tapasztalható volt, vagyis hogy a könyvkiadás – sok más ipari és kereskedelmi tevékenységhez hasonlóan – szezonális jellegűvé válik, vált nálunk is, akárcsak a világ sok más országában történt ez.

Az eddig is ismert tényként vonult be a köztudatba, hogy az egész éves könyvszakmai forgalom nagyobbik fele az év második felében, különösen a karácsonyi bevásárlás időszakában realizálódik, ez most ráadásul tükröződik a könyvúj-donságok megjelenésének időbeli megoszlásában is.

A Könyvhét kétheti megjelenési listáinak összehasonlításából megállapítható, hogy a tavalyi év utolsó egy-másfél hónapjában csaknem 1200 új könyv került forgalomba, szemben a januári két hétben listára került alig 60 új könyvvel.

Nem gondolom persze, hogy túl nagy horderejű következtetésekre kellene jutni ennek a jelenségnek a vizsgálata során.

Természetes módon alakult ez így, s ami természetes, az ily módon legalábbis ön-maga létjogosultságát igazolja. Azaz mondhatnánk különböző elméleti előfeltevésekből kiindulva, hogy mégsem tökéletes megoldás ez a szakma, a könyvkereskedelem számára, hiszen például az infrastruktúra működése folyamatos, állandó költség, miközben az árbevétel alakulása szoros összefüggésben van a forgalomba kerülő újdonságok számával, ám az élet erre azt mondja válaszképpen – a nagy költőtől véve a megfogalmazást –, hogy „de zöld az élet aranyága”.

Így aztán üldögélünk szürke infrastruktúránkban, és várjuk türelmesen a bimbózó, rügyfakasztó, zöldellő lombkoronákat növesztő vérpezsdítő tavaszt.

Kiss József

KÖNYVHÉT

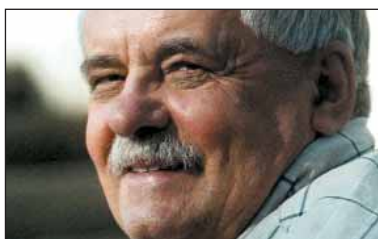
A TARTALOMBÓL

Beszélgetés
Kornis Mihályal
4. oldal

Írófaggató
H. Barta Lajost
faggatta Nádra Valéria
14. oldal

Interjú
Végel Lászlóval
17. oldal

Beszélgetés
Száraz Miklós Györggyel
19. oldal

4 Kornis Mihály a Színházi dolgokról
(Borbély László)

6 Az ifjú Lin-csi vándorévei 39. rész
Közreadja: Sári László

7 KÖNYVKILÁTÓ

11 KIADÓRA VÁRVA
Vikram Seth: Szüntelen muzsika
(Deme Mária)

12 Kertész Ákos
Kutyakönyv embereknek

OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András
13 „Az embernek szüksége van erőpróbákra...”

ÍRÓFAGGATÓ
14 H. Barta Lajost
kérdte Nádra Valéria

SZEMMAGASSÁGBAN
15 Tarján Tamás
Mégis azonról

16 Mezőgazdasági könyvhónap 2004
Interjú dr. Marton Istvánal
(Tausz Anikó)

17 Modernizmus és valóság
Interjú Végel Lászlóval
(Csokonai Attila)

18 SIKERLISTA

19 Várak, ahogy dédapáink látták
Beszélgetés Száraz Miklós Györggyel
és Tóth Zoltánnal
(M. Zs.)

KOLOFON
21 Vince Kiadó – Gál Katalinnal
beszélget Nádor Tamás

22 MEGJELENT KÖNYVEK
2004. JANUÁR 9–22.

Megjelenik kéthetente • Ára: 184 Ft • Előfizetőknek: 147 Ft • Előfizetési díj: 3528 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Hamzsabégyi út 31. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhét@axelero.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: Kiss József • Főszerkesztő-helyettes: Csokonai Attila • Lapmenedzser: Könyv Judit • Művészeti vezető: Szabó J. Judit • Szedés, tördelés: Blasits Ildikó • Nyomás: Pauker Nyomdaipari Kft. • Felelős vezető: Vértes Gábor ügyvezető igazgató • ISSN 1418-4915 • A hirdetésekben közöltekért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget • Terjeszti árusításban: a Magyar Lapker Rt., a Magyar Könyvklub Rt., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf. 146. Lapunk megjelenését támogatja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Nemzeti Kulturális Alapprogram.

Kornis Mihály a Színházi dolgokról

■ *Színházi dolgok* címmel jelent meg Kornis Mihály könyve a Tericum Kiadó gondozásában. A Pesti Est programmagazinja, a Sűgő olvasói régóta ismerik a szerző rovatát, melyben különböző szócikkeket ír a színházról. A tizenhárom évvel ezelőtt elkezdett munkát most egy kötetbe összegyűjtve tanulmányozhatják az olvasók. Nem a hagyományos értelemben vett lexikonról van szó, hiszen Kornis Mihály helyenként csöppnyi iróniával, vagy keserűséggel mesél a színház kulisszatitkairól, s egyre mélyebb válságáról.

Rögtön az Előszóban megmagyarázza, hogy mi ösztönözte e munka elvégzésére túl azon, hogy előbb 1990-ben az akkor induló új Színházi Élet szerkesztője, Torda István, majd a Sűgő fő kreatora, Gáspár Máté felkérte a rendszeres publikálásra: „Miért írtam akkor ezt a könyvet a színházról? – teszi föl önmagának a kérdést Kornis Mihály, s nyomban megválaszolja. – Mert már

jobban szeretek álmodozni a színházról, mint dolgozni benne. Magamban játszani a legjobb. Gyermekkoromtól imádom a színházas könyveket, élek-halok a régi teátrumi anekdotákért. Bárdy Ödön Thalia mosolya című gyűjteményét olvasgatni kislány koromtól mindmáig felhőtlenül boldog szórakozásom. Ilyet akartam írni most, vagyis hasonlót, de a magam hangján. Számomra negyven éve nem mondott senki a magyar színházról mint világról érvényeset. Molnár Ferenc, Kárpáti Aurél, Bálint Lajos óta hozzám e tájon színházról nem szóltak. El akartam hát mondani, hogyan látom a világot: színházban. És a színészeknek akartam könyvet írni. Nem csak a rokonságunk miatt. Nem egyszerűen testvéri szolidaritás él bennem e hivatás gyakorlóira, de meggyőződéseim, hogy a színházcsináláshoz szükséges valamennyi képesség színészi gyökerű. Azonkívül segíteni szeretnék a színpadok mögöt-

ti munka iránt érdeklődő olvasónak a színház szakmai zsargonjának megismerésé-

ben. Elemi ismereteket közlök, kicsit sem tudományos, könnyű csevegésre vállalkozom mindössze; pletykálkodom a színház helyszíneiről, szereplőiről, fontosabb fogalmairól, szlengjéről, a humoráról.”

Kornis Mihály könyve elsősorban azokat célozza meg, akiknek a szakmai kritika nem mond semmit. A *Színházi dolgok* nyilván érdekelni fog minden nézőt, aki szeretne minél többet tudni a világot jelentő deszkákról, az előadások létrejöttéről, és a színpadok mögötti valós világról. Rengeteg olyan fogalmat tisztáz és magyaráz el, melyet tényleg csak a bennfentesek ismerhettek eddig.

– *Kiderül a könyvből az ön véleménye napjaink színházi életéről?*

– Igyekeztem úgy fogalmazni, hogy a sorok között olvasva erre is választ kapjon mindenki. Az én véleményem egyáltalán nem olyan barátságos, mint a könyvem hangneme. Manapság egyre többet beszélünk arról, hogy a színház és a drámaírás válságban van, s ellenszenvesnek

látszó átalakuláson megy keresztül. Ezt könnyű megcáfolni azzal, hogy a színházak zsúfolásig teltek esténként, bizonyos előadásokra nem kapni jegyet, legfeljebb elővételben. Sőt léteznek alternatív, kísérletező műhelyek, s ezek ugyancsak megélnék. Ez azonban nem más, mint a dráma és a színház összemosása. Nem vitatom, hogy tényleg játszanak nagy közönségikert arató előadásokat, ám szerintem az ötvenes évek óta egyre ritkább, mi több kiveszett a társadalmi korkérdéseket magas színvonalon ábrázolni képes műalkotás. Gondoljunk csak Arthur Miller, Samuel Beckett, vagy Tennessee Williams ma már klasszikusnak számító darabjaira! Természetesen a kortársak között is találni egy-egy szerzőt, aki sikerrel ismétli meg az ő bravúrijukat. Ám ebben az esetben is érvényes a közmondás: egy fecske nem csinál nyarat. Sajnos

a visszaesésben nagy szerepet játszik az, hogy a színházi közönség már nem szerves közösség, mint mondjuk az ókori görögöknél. A társadalmat alkotó közösség csődöt mondott. Hiába tudatosul bennünk, hogy a különböző erkölcsi és morális törvények nem kijátszhatóak, mert bűnhődéssel járnak, hisz ez a való életben csupán maszlag, a hatalmi képmutatás része. A színházból kilépve azt tapasztalják, hogy bárki bármilyen bűnt elkövethet gyakran büntetlenül, megtisztulás nélkül. Ha a hétköznapi tragédia mindennapos, óráról-órára szörnyűbbé váló szerencsétlenség, akkor a színházban beszélhetnek bámiről, következmény és hatás nélkül marad. Manapság úgy tekintenek a színházra, mint egy régimódi vendéglőre, nosztalgia-üzletre, ceremóniák helyszínére.

– *Milyen sors vár e körülmények között a színészekre?*

– Őket az ördög médiafigurákra cseréli ki. Nem az arra érdemes művészek, hanem azok válnak sztárokká, akiket kiszemelnek erre a célra. Az övék minden elismerés és jutalom, a többiek szegénységben és névtelenségben maradnak. A futtatottak kategóriájába tartozók – talán egzisztenciális okok miatt – egyre inkább keresik a pénzvilág és a politika képviselőinek kegyeit. A politika és a pénz gyűrja, formálja át őket a saját képmására. A színészek kétségbeesetten és cinikusan együtt akarnak szerepelni és mutatkozni velük. Már nem az ösztönzi őket, amiért annak idején színészek lettek, hanem a megélhetésért való küzdelem.

– *Változtathat ezen a nézők akarata?*

– Ha a nézők képesek megőrizni az igényt a katartikus előadások, az azokat létrehozó művészbereket iránt, és a színházból kilépve közösség-

ből megpróbálnak közösségé átalakulni – talán igen. Erre azonban kevés az esély, a globalizmus egyik célja ugyanis az, hogy leszoktassák az embereket az ilyen és ehhez hasonló igényeiről. Aki magára maradt, azt könnyebb befolyásolni, hogy ne ismerje fel saját érdekeit. Sajnos korunk súlyos tragédiáit pusztán a színház léte képtelen megoldani.

– *Milyen tervei vannak a jövőre nézve?*

– Jelenleg a Szerelmeskönyv című regényemen dolgozom, s ez sokkal nagyobb boldogságot okoz, mintha darabot írnék. Számítalan olyan mondanivalóm van, amit korábban a színházi feladatok miatt nem tudtam elmondani. Most elérkezett a megfelelő pillanat. Ezentúl nem színházban mondom el a világot, hanem regényben.

Borbély László
Fotó: Szabó J. Judit

webconsult

<http://www.webconsult.hu>

– Arculattervezés, Interaktív honlapok készítése, –
– Internetes alkalmazásfejlesztés, Elektronikus kereskedelem –
– Szaktanácsadás –

Telefon: 432-9435, 432-9436, 261-2160

Az ifjú Lin-csi vándorévei 38.

Közreadja: Sári László

78.

■ Az ifjú Lin-csi egy nap ismét hegytetőre ért útján. Odafönt megállt, s ahogy az éj csendjében lenézett a völgybe, aztán föl az Égre, egy csapásra könnyebbé váltak komor gondolatainak terhei.

– *Fényködével a völgy ölen lomb, bokor, kövek s fűvek rejteke újra megtelik.*

Tekintetével örökkön követve föloldozza lelkünk súlyos nyűgeit –

sóhajtotta Lin-csi, arcát a Hold felé fordítva. Kis ideig lehunyt szemmel sütkérezett az égi vándor fényében. Egész testében béke, nyugalom áradt.

– *Fényködömmel a völgy ölen lomb, bokor, kövek s fűvek rejteke újra megtelik.*

Tekintetemmel örökkön követve föloldozom lelked súlyos nyűgeit –

szólt simogató sugaraival a Hold is Lin-csihez. Lin-csinek jólesett a törődés, a kényeztetés. Nem volt könnyű dolga az utóbbi időben. Egész életére meg kellett barátkoznia a gondolattal, hogy a tanítás értelmetlen tevékenység, mégis ez lesz a dolga ezután. Szerencsés, aki elkerüli a szólást, az írást. Legjobban az jár, aki föl se teszi a kérdéseket. Aki pedig még a válaszokkal is bajlódni mer, készüljön fel minden rosszra. Hosszú, kínos kaland vár rá, de útját Lin-csinek is végig kell járnia.

– Mit földi korlátok igájában föllehet az elme és szív, fölfedtem magamnak, s megértettem. Fölfedheti, s megértheti bárki. Ahogy a régiek közül is fölfedték maguknak, s megértették a világot számosan. De eredményeik nem értékelték az embereket. A téboly alkotásai erősebben hatottak rájuk – tűnődött Lin-csi a bölcelet kudarcán, még mindig békességgel a szívében. A gyöngédséget és a nagylelkűséget mások iránt, e nőies erények férfias formáit, egész életében igyekezett tökéletesen gyakorolni. – A bölcelet józan tanításaiból ugyanis hiányzik a szenvedély. Nincs bennük semmi, ami izgalomba hozná, lázítaná az embert, akinek egyetlen kapcsolata a világgal a szenvedély. A szükség vagy az elutasítás szenvedélye köti őt minden tárgyhoz. Pedig hát semmi sincs ezen a világon, ami megérné az akarást. És semmi sincs, ami

megérné a nem akarást – zárta le gondolatai sorát Lin-csi, s most az odalent hullámozó lombokra, bokrokra, fűvekre vetett egy hosszú pillantást. Soha nem tudott betelni csodájukkal. És élete végéig lenyűgözte őt tudásuk, melyre mindig kivételes tisztelettel gondolt. Érző társaink között ők voltak, s ők lesznek egyedül, akik mindig tudják: a lényeges ott kezdődik, ahol már nincs mit keresni, nincs elérendő cél, nincs semmiféle akarás. Erre figyelmeztette Lin-csit minden fűszál, a nyíló, a száradó virág, a zöldellő lomb, az elhulló falevél.

79.

Az ifjú Lin-csi egy nap tóparti lomb alatt heverészett. Olyan hosszan és mélyen aludt aznap délután, hogy amikor felébredt, sokáig nem tudta, hol van, hogyan került oda. Most körülnézett, végigtekintett a környező hegyeken, aztán élénken figyelte maga előtt a tavat. Az Ég már sötétedett, mély kékje végigterült a vízen, tükrén szikrázó lótszok piroslottak. A pompás kép ismerős volt Lin-csinek, látta már ezt a tavat. Vándorlása első napjaiban járt erre, nem is távol falujától. A lótszokhoz valójában már hazaérkezett.

– Harmatcseppet isznak, szelet lélegeznek. Állítják a lótszvirágokról a legendák. Szépségükkel pedig a tökéletességet példázzák – emlékezett Lin-csi a róluk szóló írások soraira, kelyhük finom, könnyű alakját csodálván. A virágok olyan szelíden ültek a vízen, mint a legilledelemesebb vendég. Aki éppen csak megérkezett valahová, és nem is marad soká. A kelyhek mintha valóban bármelyik pillanatban föl-emelkedhetek volna, akár az Égig. Szépségük és nyugalomuk e köztes állapotban mégis maga volt a tökély.

– Létezésük nem anyagi létezés, sokkal inkább szellemi. Pedig a virág szára a legsötétebb anyagi világból indul a fény felé: a tó mélyének vak, fekete sarából. S mire a felszínen a szírom kibomlik, a növény leveti magáról minden anyagiságát. Kelyhe fényesen világló, lenyűgözi, elbűvöli csodálóját –

tűnődött Lin-csi. Képtelen volt elszakadni a látványtól. Egyetlen pillanatra sem hagyta nyugodni a virág, újabb és újabb érzések, gondolatok támadtak benne. A hűvösödő tóparti fűben heverve nézte őket tovább.

– Hogyan is képes pusztán az anyagi világot látni maga körül az ember, s abban foglalni el magát? Ahol az anyagit fölleli, ott találja szorosan együtt vele a tőle innenit és a rajta túlit is. Nélkülük nem létezik ő maga, az anyagi sem. Ott fénylik, ott világlik az orra előtt a másik világ. Ahogy ezek a lótszok fénylenek a vízen még a sötétlő esti Ég alatt is. Hogy lehet, hogy nem látja? Hogy nem érdekli őt a titok? – jutott Lin-csi eszébe az izgató kérdés megint, melyet régebben, békétlen korában, gyakran tett fel haragosan magának és a világnak. Most nem volt a szívében indulat, csak csodálkozott. És le nem vette a szemét a virágokról. Míg a sötétség végképp el nem takarta őket előle, nem moccant a vízpartról.

Akkor végre felállt, s elindult faluja felé. De még útközben is feltett magának egy kérdést. – Miből keletkezik vajon a látás? A helyes látás, amellyel mindannyiunknak szemlélnünk kellene a lótszvirágot, s minden mást. Anyagit és nem anyagit egyformán. – Csak bizonytalan választ talált rá. Úgy vélte, a helyes látás adottság, mely később a tűnődő ember természetévé válik. A pedáns elmének valószínűleg semmi köze hozzá. Lehet, hogy az Ég rendelése csupán. A válasz nem nyugtatta meg, mégis befejezte aznap tűnődését a helyes látás kérdésén. Olvasott egyszer egy remetéről, aki tízezer évig tőprengett egyvégtében a barlangja előtt nyíló virágokat nézegetve, de csak egyre bizonytalanabbá vált. Mert erőlködött. Hajszolta a tudást. Nem jött rá, hogy amire neki van szüksége, azt nem is tudásnak hívják.

– *Lótsz szirmába hull a világ, rizsszemből nyílik a távolság.*

Egyet lépsz: a végtelenben jársz, tízezret lépsz: csak egy helyben állsz –

motyogta maga elé, s közben igen hátrázottan haladt útján. Lin-csi tudta az irányt.

Magyar irodalom

Hősnek lenni kötelesség

■ A Klaniczay Tibor szerkesztette 1958-as Zrínyi-összesben a költő és prózáiról hosszabb latin idézetei és intarziái még teljes terjedelmükben szerepeltek. A Magyar Remekírók új folyamában megjelent 2003-as kiadásból ezek az idézetek eltűntek, a szerkesztők így alkalmazkodtak a mai olvasók igényeihez. A latinul nem tudó nagyközönség figyelmére reményeik szerint még mindig számíthat a költőóriás veretes nyelvezete. A korábbi két kötet helyett egy, igaz több mint ezeregyszáz oldalas könyvben Zrínyi Miklós költői (az Adriai tengernek syrenaia, alkalmi versek és versfordítások, valamint a Vitéz hadnagyban fennmaradt versek), prózai (Vitéz hadnagy, Mátyás király életéről való elmélkedések, Az török áfium elleni orvosság, Tábori kis trakta, Fraytág a tábor szállásáról és egy beszéd), művei, terjedelmes levelezése (szám szerint 408, legnagyobb részben Batthyány Ádámnak, de vannak III. Ferdinándhoz, II. Rákóczi Györgyhez vagy I. Lipóthoz szóló levelek is) és végül néhány emlékirat meg a költő végrendelete kaptak helyet. Mint Kovács Sándor Iván, a régi magyar irodalom egyik jeles kutatója utószavában megjegyzi, Balassi és Rimay még nem tudott kiadni saját verseskönyvet. Zrínyi közölt elsőként nyomtatott kötetben szerelmes verseket és korszerű poétikai tájolású hőskölteményt. Szinte minden lírai verse más és más újítás. A Fantasia poetica, A vadász vagy az Echo édes szavú idill, míg a Feszületre, az Epigrammata és Az idő és hírnév az eposz fennköltségéhez hasonlatosak. Sokan megállapították már, hogy a lírikus és az eposzíró egyazon képességű költő. A dédapát megidéző hőskölteményről itt elég talán Arany szavait idézni, miszerint Zrínyi magyar előzmények nélkül „hatalmas ugrással az epoeia csúcsára szökik”. Ő a világirodalom egyetlen olyan eposzírója, aki maga is hadvezér volt. Az eposzi „gépezet” követése mellett hőskölteményének hitelességét a források alapos tanulmányozása is elősegítette. A történelmi igazságot azonban bátran felcserélte a művészi igazsággal, így olyan anakronizmusokat és fabulákat alkalmazott (pl. Szulimán halála Zrínyi dédapja által), melyekkel tulajdonképpen a maga családjának mitológiáját emelte eposzi szintre. Prózai műveiben – az ún. Bónis-kódexben maradtak fenn – magyarul addig még nem művelt műfajokat honosított meg. Vagyis magyar hadtudományi irodalmat (Tábori kis trakta), korszerű politikai elméletet (Vitéz hadnagy), vagy történelmi-politikai publicisztikát (Mátyás elmélkedések, Áfium). A Tábori kis trakta katonai szabályzat, a Vitéz hadnagy teoretikus példatár, a Mátyás elmélkedések királytükör, az Áfium programadó kiáltvány. Közülük az Áfium a legerősebben szónokias: „a nemzeti önbírálat, a hazaszeretet, a jobbítsuk meg magunkat” mindenkori magyar példaszövege.” Az Áfium gondolatai szállóigévé váltak a későbbi évszázadok folyamán. A non datur medium – később Vörösmarty Szózatában elhíresült – gondolatát Zrínyi így fogalmazta meg: „Elfussunk? Nincs hová. Sohun másutt Magyarországot meg nem találjuk... Az mi szabadságunk az ég alatt sehun nincs, hanem Pannóniában. Itt kell győznötök, vagy meghalnotok”.

Sz. Zs.

Zrínyi Miklós összes művei. Kortárs Könyvkiadó, 2003

Babavártán

■ Amikor Valter fiam megszületett, a mamám kezembe nyomott két naplót: a húgom és jómagam csecsemő koráról szóló naplója

volt, amit kedvtelve és haszonnal forgattam. Hatására én is írok a babám mindennapjairól. Nem tudom, Szécsi Noéminek volt-e valamilyen előképe, amikor lánya születését megelőző kilenc hónapot napló formában örököltte meg. Fecsegő stílusú és humoros könyve a mai, emancipált nő várandóságának esszenciája. Hogyan éli meg a másállapotot a (poszt)modern nő? Először is az utolsó pillanatig dolgozik. Örömmel ugyanakkor elhülve nézegeti gömbölyödő pocakját. A terhesség alatt is szép és fitt akar maradni. A másállapot tényét csak fokozott iróniával képes tudomásul venni. Mert a régi szabadság és a régi önmaga már oda van. Az áldott állapot gyakran áldatlan dolgokat hoz magával: émelygés után farkaséhséget, erőteljes testülnövekedést, duzzadó kebleket és dagadó végtagokat. Beszűkülő idegállapotot, amikor az embert már csak a terhességgel és a szüléssel kapcsolatos dolgok érdeklik, és másról sem tud beszélni (ez a baba megszületésével csak fokozódik). Másfelől egyre jobban megmutatja magát a hasban növekvő parányi lény, akinek minden rezdülése földöntúli boldogsággal tölti el a poronty anyját és apját és akit a hetek múlásával egyre inkább megismer és szeret a jövőző anya. Szécsi Noémi kismamanaplója kendőzetlen nyíltsággal, ugyanakkor végtelen humorral és szeretettel osztja meg olvasóival a terheslét minden örömét, illetve nyűgét és baját. Gondolatait – a most divatos és nagy sikert aratott női regényekhez hasonlóan – valószínűleg számos kismama magáénak érezheti majd. Nemcsak a kismama testében bekövetkező változásokkal kapcsolatos tapasztalatait, hanem a környezet reagálását is. Minden bizonnyal a kismamák zöme átélte, miként nézik a fiatalok, főleg a férfiak levegőnek, amikor nagy hassal felszáll a buszra, és miként pattannak fel a nagymama korú, a terheséget bizonyosan átélt asszonyok, hogy átadják a helyüket. Általános tapasztalat az is, hogy az orvosi vizsgálatok garmadát – amelyekből egyedül az ultrahang izgalmas, illetve az utolsó hetek CT vizsgálatait mutatják egyenesben a babát – egyetlen várandós sem kerülheti el manapság. A női magazinok hasábjain rendszeresen felbukkanó terhesszex és intimtorna szintén minden modern kismama életének része. És ha a szülés nehézségein valahogy átevíckél, hátravan még a rooming in rendszer minden öröme és átka, majd a hazatérést követő boldog-hisztérikus állapot, amikor a baba és a mama sok-sok bizonytalanság árán tanulja meg, hogyan éljenek egymás mellett. Mindeközben előfordul, hogy egymás vállán sírják ki a bánatukat. Aki kíváncsi az eredményre, nézze meg a címlapot és eldöntheti, megéri-e.

(szénási)

Szécsi Noémi: A kismama naplója. Tericum Kiadó, 2003, 2370 Ft

Külföldi irodalom

Tudomány és szenvedélyek

■ Az ősi Egyiptommal foglalkozó – magyarul is népszerű – regénysorozata után Christian Jacq arról a megszállott francia tudósról írt, aki a hieroglifákat megfejtette. Jean-François Champollion 1822-ben először Ramszesz fáradó nevét betűzi ki, később terjedelmes papiruszok tartalmát fordítja le. Valamivel előtte Thomas Young az angol természettudós is kislábabilja – az úgynevezett rosette-i kőről – Ptolemaiosz jelét, de sokkal tovább nem jut. Nem érdekelte annyira az egyiptomi kultúra eredete, természete, szellemisége és lelkiülete, mint tudóstársát. Őt 11 éves kora óta betöltötte az iránta való olthatatlan szenvedé-

lye. Módszerét – igaz, a német Lepsius kiegészítésével – máig hasznosítja a régész és írástörténész szakma.

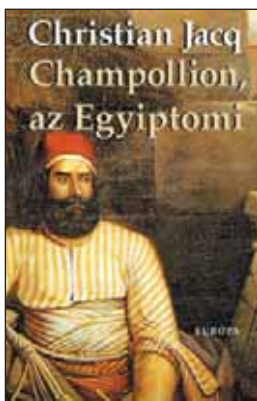
Munkásságáról már 1906-ban jelent meg (németül) alapos összefoglaló. Ez a monográfia és saját iratai megbízható adatokkal szolgálnak egy valóságos hátterű, de képzeletbeli útirajz elkészítéséhez, a temérdek – jobb-rosszabb – egyptológiai lektűr kielégíthetetlen olvasóinak örömeire...

Champollion lázas tevékenységének indítékát – az egyiptomi művészet és műveltség fenségét – a mélyebb tartalmat keresők számára is megfogalmazza Christian Jacq. Egzotikumokkal és politikai intrikákkal megrakott művét helyenként elmélkedések szakítják meg. Bennük a misztikus lényeg magyarázata található; közérthetően leegyszerűsítve. Ezeknek a nézeteknek jegyében lefokozódnak az ógörög vívmányok, sőt kérdéssé válnak bizonyos keresztény felfogások is. Mivel magában a könyvben szerepelnek mindkét hitvilág képviselői, a főhős állandó vitákba bonyolódik velük, hogy a maga (modernnek nevezhető) igazságát és hajthatatlanságát bizonyítsa. Tanulságosan élénkítik még az 1828 júliusa és 1829 decembere között játszó itineráriumot azok a tizenkilencedik század elejére jellemző események, amelyek a műkincsek herdalásáról és a műemlékek széthordásáról tanúskodnak – az ottaniak teljes közömbössége mellett.

A regényes utazás jelentős részét képezi egy agyrémszerű angol nő folyamatos okvetetlenkedése. Róla (Thomas Young állítólagos unokahúgáról) semmi sem derül ki, de ez nem baj. Személye éppen úgy csak színes ornamentika, mint a zavaros mellékalandok erősen színvonalhígító tömkelege.

(iszlai)

Christian Jacq: Champollion, az Egyiptomi
Európa Könyvkiadó. 365 oldal, 2200 Ft

kultúrával, az irodalommal, a történelemmel? S vajon mutatható-e ki valamely összefüggés az időben és térben változó médiumok és az ember önmagáról alkotott képének, gondolkodásának módosulásával?

Kérdéseinkre, természetesen újabb problematikákon elgondolkozva, választ kaphatunk a kötet írásaiból. Meg kell hagyni ugyanakkor, nem a legkönnyebb olvasmány.

A kultúraelméletek és a történelmi teóriaképzés kapcsán Rűsen kulturális identitást szinkron és diakron rendszerben elhelyező, annak konstellációt vizsgáló elgondolásairól kaphatunk teljesebb képet. A kultúra, a nyelv és a medialitás közvetítő teljesítményét járja körül több írás. Arra, hogy hogyan is szólítanak meg minket a különböző médiumok, Kittler a mediális kódoknak a történetiségét feltáró, míg Ongnak a szó- és írásbeliség történelmi dimenzióiban magának a megértésnek a lehetséges módzatait elemző elmélete ad választ. A McLuhan-i tézis, mely szerint a „médium maga az üzenet” szintén értelmezői horizontból kerül bemutatásra. Az ízlés mint médium kapcsán pedig Eco tömegkultúráról alkotott véleményét ismerhetjük meg.

E rövid felsorolásból is kitűnik, hogy a kötet a medialitás jelenségének a lehetőségekhez mérten a lehető legtöbb szempontját kívánja összegezni. Az egyes elméleti konstrukciók, a jelenségeket történelmi dimenzióba helyező értelmező, a megértést számtalan többletinformációval segítő, kontextust teremtő tanulmányok így egy teljesebb képet rajzolnak a médiumok önállósuló, az emberre is visszaható, világalakító szerepéről.

Egyes nyugtalanító, a medializáltság tudatán ugyan nem enyhítő válaszokat kaphatunk a kötet tanulmányait olvasva, mégis elgondolkodtató, meditatív távlatot nyitva lehetőséget kapunk a jelenségek mélyebb összefüggéseinek megismerésére.

Kovács Mónika

Balassi Kiadó, 2003

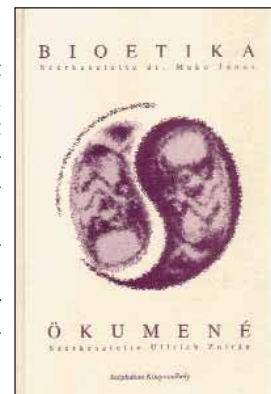
Filozófia

Bioetika–Ökumené

■ A Széphalom Könyvműhely Rejtett Kulturális Forrásaink sorozatában megjelent Bioetika–Ökumené címet viselő tanulmánykötet a Magyar Bioetikai Társaság és a Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság (KÖT) közös tisztelgése az alapító és szellemi vezető, Dr. Gaizler Gyula emléke előtt.

Az élet szentségének, a másik ember élethez való jogának tiszteletben tartása tükröződik a Bioetika rész írásaiból. „A bioetika, az éleletika az a pont, ahol az Igazság találkozik az Irgalommal” – olvashatjuk Deme Tamás tanulmányában. Nemcsak a napjainkban hatalmas etikai vitákat kiváltó klónozás, az abortusz vagy a kegyes halál (eutanázia) a témája a könyv első részének, hanem az élet más területein (család, iskola) megjelenő etikai problémák is lehetőséget adnak a Társaság tagjainak, hogy kinyilvánítsák – nem ritkán jobboldali, keresztény – véleményüket a témában.

Az Ökumené részben a KÖT utóbbi két évtizedének történetével és munkásságával ismerkedhetünk meg. A keresztény ember krisztusi hivatása több tanulmányban is kiemelten fontos helyet kap. A világban lét, a másik keresztény és nem keresztény emberrel való közösségvállalás, az egymásért és nem egymás ellen való élet a Krisztus-hívó ember életének kiemelt szegmense, melyet Aszalós János a keresztény értelmiségi hídszerepéről írt tanulmányában ekképpen fogalmaz meg: „Nekünk nem lehet ellenségünk,

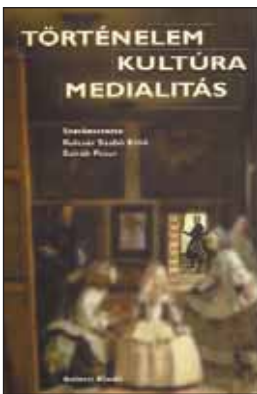

Irodalomelmélet

A medialitás kontextusai

■ Mai világunkban a média az, amiről tudomást nem venni lehetetlenség. A legmeghatározóbb közvetítőrendszer olyannyira mindennapjaink részévé vált, határai már oly mértékben elmosódtak, hogy az elemző vizsgálódások szükségessége elvitathatatlan tény a „sűrű leírások” megértéséhez. Magának a szétburjázó médiumoknak a hálójában az eligazodásra, a lehetséges értelmezési komponensek feltárására megfelelő szempontok hiányában nehezen vállalkozhatnánk. Ebben a kaotikus állapotban látszik támpontokat nyújtani a „Az irodalomtudomány és a kultúrakutatás horizontjai az ezredfordulón” című projekt keretében megjelent Történelem – kultúra – medialitás tanulmánykötet. A szerkesztők, Kulcsár Szabó Ernő és Szirák Péter, arra tettek kísérletet, hogy e három tudományterületet dialógusba hozzák. A kötetben található tanulmányok olyan perspektívákat tárnak fel, melyek az irodalom-, a média-, a kultúra- és a történetiségkutatás eredményei által képesek egymásra reflektálni, s ezáltal egyes kérdéseket megválaszolni.

De mi is az a medialitás? Egyáltalán mikortól beszélhetünk ennek létezéséről? Mégis mindez hogyan hozható összefüggésbe a

ahogyan Istennek sincs. Mindnyájan az Ő szeretett gyermekei vagyunk.” Külön kiemelném Solt Pál 1998-as írásának egy fájóan aktuális gondolatát, amely a keresztény egyház és ezen belül a hívő ember társadalmi szerepéről így vall: „korunkban, amelyben kereszténynek lenni többé nem beleszületés, hanem egyéni döntés kérdése, az egyház politikai szerepvállalása kudarcra van ítélve”.

A kötet tanulmányai a világ jelenségeinek kritikai recepciójára biztatják az olvasót, mindehhez persze szükséges a biztos erkölcsi viszonyítási pont megtalálása, a másik ember megismerésére és elfogadására, „bizalommal élni embertársaink iránt, a más-ként gondolkodók iránt is.”

Vas Virág, Pompor Zoltán

Szerk.: dr. Makó János és Ullrich Zoltán

Széphalom Könyvműhely. 330 oldal, 2600 Ft

A felszínesség csődje

■ Számos új terminológiát, különleges kiindulópontot és alapvető ábrázolást érdemes jól megjegyezni Ken Wilber szintéziséből, amely *A működő Szellem rövid története* címmel, mind az ember és a világ keletkezéséről és további sorsáról, mind ugyanennek a folyamatnak a megismeréséről közöl egyáltalán nem szokványos, de nagyonis komoly megállapításokat.

Célja – sajátos rendszere létrehozásán túl – elsősorban az, hogy súlyosan kritizálja a modern, majd a posztmodern világszemléleteket. Engesztelhetetlen bírálata nem vagdalkozó, bár határozott és megvetőleges. Abból a véleményéből következik, hogy szerinte a nyugati gondolkodók, elméletkonstruálók a tizennyolcadik századi racionalizmustól kezdve tévúton járnak. A fejlődésről valott nézeteikből egyszerűen kihagyták, vagy kifelejtették a természetekkel és környezetükkel kapcsolatos belső dimenziókat. Külsődleges eszmei tákolmányaik meghaladására mindenkori ellenfeleik is képtelenek. Hatástalanságukat ugyanez a felszínes (Wilber szerint síkvilági) beállítottságuk magyarázza és idézi elő. Így lesznek közös felelősei, baljós letéteményesei napjaink értelmezési és gyakorlati csődhelyzeteinek. Közülük a környezetvédelem területén a legnyilvánvalóbbak ezek az ellentmondások, megoldatlanságok; az izzadmányosan funkcionáló irányzatok és intézményi próbálkozások ellenére...

Az eredetisége és logikai eleganciája révén nem véletlenül világhíres szerző a köznapokat is átható úgynevezett posztmodern létezésről (nagyjából az informatikai társadalomról) azt tartja, hogy jelenlegi mozgásirányával (illetve tudatlanságból eredő helyben topogásával) előkészíti a saját önmegsemmisítését. A kiút e mélységet nélkülöző életvitelből csupán a tudatosság magasabb szintjére emelkedéssel nyílik majd meg.

Ide az emberiség úgy juthat el, ha ismét tudomásul veszi: a fejlődés gerjesztője nem a látható-mérhető jelenségek turbulens összevisszasága, hanem a mindenség elejétől működő, nagybetűs Szellem tevékenysége. Ez egyben kielégítő magyarázatot ad az ember és a világ keletkezésére s eddigi fennmaradására. A szellemtelenített tudomány (és technika) ádáz ellenzője a kozmikus (de koránt-

sem vallásos) tudatosság megszerzését a Platon-Kant-Schelling típusú nagy nyugati bölcselek, valamint a keleti áramlatok megfeleltetésével képzelel el. Költői szárnyalású, de fegyelmezett vízióiban pedig annak a közvetlen tapasztalásnak a fenségét hangsúlyozza, ami a beavatottakon kívül az érvényes gondolkodás módjának hívei és keresői számára is elérhető lehet.

Iszlai Zoltán

Ken Wilber: *A működő Szellem rövid története*
Európa Kiadó, 363 oldal, 2700 Ft

Keleti kultúra

Elhangzott, majd könyv lett belőle

■ Az átlagolvasónak – magamat is annak tekintem, ha a Kelet kultúrájáról van szó – nagy öröm, ha közérthetően, mindenfajta tudálékosságtól, a beavatottak fölnyétől mentesen, európai észjárás (mindkét szó hangsúlyos!) feltételezve a laikus érdeklődőben, valaki színesen-élvezetesen, tartalmasan beszél a régi Kelet életéről, a keleti ember világlátásáról, mindennapi kultúrájáról. Dehát mit is értünk „a” Keleten? Nem egész Ázsiáról, hanem a hatalmas földrészen belül is nagy területeket felölelő Indiáról, Kínáról, az annak államhatárain belül található Tibetről és a Felkelő Nap országáról, Japánról szól az a kilenc beszélgetés, amely egy rádióműsor könyvvé érlelt-formált változata.

„...nincs alkalmasabb forrása a tájékozódásnak, mint az irodalom” – írja az előszóban Sári László, aki tibetológus, de itt bizonyítja, hogy ismeretei túlterjednek a Tibetre, a buddhizmusra stb. vonatkozó tudnivalókra. Hogy érdeklődést keltően, ill. az érdeklődést kielégítően tud előadni, azt már bizonyította A Himalája arca c. nagysikerű művével. (A Reggeli beszélgetések Lin-csi apát kolostorában vagy a lapunkban elsőként közölt Az ifjú Lin-csi vándorévei inkább alkotói, költői fantáziájáról-tehetségéről ad bizonyosságot.) A Molnár Dániellel folytatott rádiós-beszélgetések témakörei, azaz a könyvbeli fejezetcímek: A Holdról; A lótuszról; Körösi Csoma Sándorról; A Gangeszről és szent helyeiről; A csavargó Sárga folyóról, az erényes Konfuciuszról, a korhely Li Taj-po és a komor Tu Fu életéről és verseiről; Po Csü-jiről, a kínai Goethéről; A szerelmes 6. dalai lámáról; A heverészes művészetéről; A japán haikuról és vándorló költőiről. Az irodalom a vezérfonal, erre van felfűzve az a sok-sok érdekes, meglepő, fontos és kinek-kinek új információ, amelyek nem ismeretterjesztő előadások, hanem könnyed, színvonalas és jóízű beszélgetéssé avatják az egyes fejezeteket.

A kötet illusztrációit – indiai miniatúra, dombormű, templomi freskó, fotó, tollrajz, fametszet, festmény – a Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeum könyvtára anyagából válogatta Kardos Tatjana.

Cs. A.

Sári László - Molnár Dániel: *Beszélgetések A Kelet kapujában*. Magyar Könyvklub, 2003. 232 oldal, 1490 Ft

Februárban megjelenik a **Cicero** kiadásában, a híres **LASSIE KÖLYKE** című könyv, amelyben a norvégiai háborús hadszíntéren Lassie kölyke, Laddie jelentős szerepet játszik.

Findusz, Maja, Buck és a ruszalkák

■ A tyúkok voltak Findusz majdnem legjobb barátai. A legjobb barátja Pettson volt. Egy nap az öreg egy papírdobozzal tért haza, amiből egy kakas rebtent a tyúkok közé. Azok persze elégedetten fogadták a jövevényt, sőt rajongással veszik körül. Findusz ellenben az első pillanattól ellenszenvvel viseltetik a kakással szemben. Régi játszótársai tudomást se vesznek róla többet, ráadásul Caruso állandó kukorékolása az idegeire megy. Folyton panaszkodik Pettsonnak, aki előbb-utóbb kénytelen figyelembe venni a kandúr szempontjait. A furfangos Findusz terve sikerrel jár. Vagy egészen mégsem? A *General Press*-nél megjelent kötetet *Csépányi Zsuzsanna* fordította.

A világ számos népének mesekincséből, valamint nagy íróink remekműveiből átvett, kevésbé ismert tündérmeséket és regéket tartalmaz az a gyönyörű kötet, amelynek szerzője *Sebők Zsigmond*, a finommivű, invenciózus, színes illusztrációk pedig *Rényi Krisztina* tehetségét dicsérik. Olvashatunk itt – többek közt – dán, francia, szerb, angol, lengyel, holland, por-

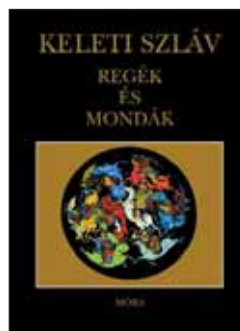
tugál, japán, orosz és hindu mesét. A három nagy magyar „mesemondó”, akinek egy-egy történetét *Sebők Zsigmond* átdolgozta: *Jókai Móra*, *Mikszáth Kálmán* és *Benedek Elek*. Nem lennének meglepve, ha a *Ciceró Könyvtudió* e kiadványa díjat nyerne a szép könyvek versenyén.

Maja, a méhecske kezdetben egy világhírűvé vált mesekönyv címszereplője volt, később, mint a gyermekirodalom klasszikus figurái közül oly sokan, ő is tévésztárrá „lépett elő” egy sorozat jóvoltá-

ból. (Utóbbi is jól sikerült, hiszen többször ismételték már.) Most *Terényi István* fordításában, *Csics Emese* új, színes rajzaival a *Palatinus Kiadó* jóvoltából kerül a magyar olvasók kezébe a német író mesefüzére. A kíváncsi *Maja* már élete első repülésén elkóborolt társaitól. Egyedül kénytelen megismerkedni a nagyvilággal. Tizenhét fejezetben át izgulhatunk a meggondolatlan méhecskéért, aki megtapasztalja, hogy a világban nem csak barátok, de ellenségek is élnek. S közben megérthetjük, milyennek látszik a természet egy ilyen apróság szemszögéből. A mesékhez csatlakozik egy fejezet, amely szakszerűen is bemutatja a méhek társadalmát, életét.

A *Móra Kiadó Regék és mondák* sorozatának legújabb kötete a keleti szláv népek (oroszok, belaruszok, ukránok) ősi hit- és hiedelemvilágába vezeti be olvasóit. Az irodalom olyan nagyságai, mint *Puskin*, *Gogol* és *Lermontov*, a zene

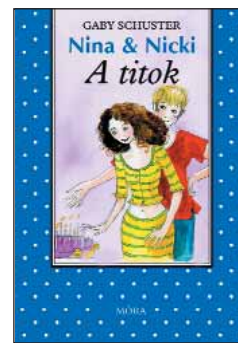
olyan jelentős képviselői, mint *Glinka* és *Muszorgszkij*, továbbá kevésbé ismert festők, fāfaragók vettek témát, választottak hőst, használtak fel motívumokat az évszázadokkal korábban felhalmozott szláv népi kultúra kincsesládájából. A feldolgozás *Petrovácz István* munkája, ő rendezte hét fejezetbe az istenről és az ördögről, a boszorkányokról és garabonciásokról, a kő-daliákról és muzsikokról, hősookról és betyárokról, képzelt lényekről (ruszalkák, szirének, tündérek) és történelmi alakokról (*Nagy Péter* cār, *Bogdan Hmelnycikij*), égitestekről és állatokról szóló hosszabb-rövidebb történeteket. Ő írt a kötethez utószót és magyarázó jegyzeteket. (A ruszalkák a szirénekkel, erdei és vízi tündérekkel rokon, nem gonosz lények.)

Jack London (1876–1916) nem par excellence ifjúsági író, nem az ifjúságnak szánta műveit, úgy értem, azokat sem, amelyeket pedig 12–14 éves korban nyugodtan elolvashat bármelyik gyerek is. Akár a párt alkotó *A beszélő kutya* meg *Az éneklő kutya* című regényét, de *A vadon szavát* mindenképpen. (Érdekes, hogy ennek is van ellenpárja –

a *Farkasvér*.) A világot bekalandozó *London*, a valóság írója a *Buckról* szóló, az aranyláz idején Észak-Amerikában játszódó regényével aratta első sikerét. A bernáthe gyi és juhászkutya keverék a verőfényes *Santa Clara* völgyben él békében. Ám négyéves korában elrabolják és eladják. Kegyetlen megpróbáltatások után kerül egy melegszívű, tisztességes aranybányászhoz. Az ő halála után enged a vadon hívásának, „a vadon szavának”: beáll a farkasok közé. A fordítás *Réz Ádám* munkája. A *Holnap* által kiadott kötetet tíz, a történet komor szépségét pontossággal, fekete-fehéren visszaadó rajz díszíti.

A *Móránál* ez már a hatodik *Pöttyös-kötet*, amely *Nina* és *Nicki*, azaz *Nina Folkerts* és *Veronika Reindl*, a két burgstadti gimnazista kalandjairól szól. Pillanatnyilag az a helyzet, hogy *Nina* dühös a szüleiére, mivel azok nem engedik, hogy megrendezze a születésnap szuperbulit. (Így tönkre tenni valakinek a 14. születésnapját?!) A szülei köszívúsége mellett bántja barátja kö-zömbössége. Igaz, *Nickinek* is

megvan a maga baja. *Fabian Dohm*, úgy tűnik, átpártolt az osztály szépe *Valerie*hez. Valószínűleg azért, mert zavarja, hogy a papája éppen *Nicki* nővérével randizgat az utóbbi időben. Harmadikként arra a titokra kell magyarázatot találni, hogy mit mivel az antivicceket oly szívesen mesélő *Paul* és a barátja, *Stefan*. Merthogy *Nina* többször látta őket sörösüvegeket cipelni. (Fordította: *Schleicher Dóra*. Illusztrálta: *Szegedi Katalin*.)

CS. A.

Vikram Seth: Szüntelen muzsika

■ Ha jól számolom, már hatodik éve (azóta, hogy még 1997-ben elolvastam Arundhati Roy: Az apró dolgok istene című könyvének angol nyelvű kiadását) vártam, hogy közelebbi kapcsolatba kerülhessek indiai származású írók műveivel. Kíváncsiságomat csak fokozta, hogy lépten nyomon tapasztaltam: az indiai irodalom egyre nagyobb figyelmet vív ki magának világszerte. Csak néhány példa: A The New York Times 1997. május 18-i száma Az új India című írásban mutatja be Vikram Chandra az idő tájt megjelent regényét, a Szerelmem és vágyódás Bombayban-t (Book Review, 32. old.); 2000-ben a Time magazin Könyvek rovata három fiatal szerző bemutatásával köszönti az új indiai irodalom „hullámokat kavarró” színre lépését (május 1. 61. old.) – és akkor a Salman Rushdie-ről szóló méltatásokat még nem is említettük.

Az ötvenkét éves Vikram Seth eddig megjelent művei közül (írt már regényeket, verses regényt, verseket, librettót s műfordítóként is számon tartják) eddig az Egy rátermett

fiú (A Suitable Boy) című regénye került fel a bestseller listákra – népszerűségét Salman Rushdie cseppet sem hízelgő megjegyzése sem csökkentette, aki a könyvet egyszerűen leszappanoperázta.

Ami azt illeti, lesújtó véleményből a Szüntelen muzsikának is kijutott: a Time magazin kritikusa nem minden él nélkül kockáztatja meg a feltevést, miszerint „a hegedűkészítők és a kamarazenészek világában végzett szorgos kutatómunka mellett a szerző talán Judith Krantz összes műveinek tanulmányozásába is nyakig merült” (1999. június 28. 91. old.).

A fentiek alapján már biztosan nyilvánvaló, hogy a napjainkban játszódó regény muzsikusról szól, s a történet középpontjában egy szerelmi kapcsolat áll. A helyszín London, annak is az egyik legismertebb, belvárosi kerülete, így a várost valamennyire is ismerők és szeretők kellemesen elnosztalgizhatnak a Hyde Park és környéke finoman részletező, az évszakok változását érzékletesen követő leírások olvastán. (A sikerköny-

vek képzeletbeli receptjében a hozzávalók listáján az efféle megoldások előkelő helyet foglalnak el). A férfi főhős, Michael harmincnyolc évesen váratlanul viszontlátja tíz évvel korábbi szerelmét, akinek képe az ifjúkori szakítás óta sem halványult el a szívében. (Ha Judith Krantz, hát legyen asszony és anya, ennek ellenére benne is fellángolnak a rég eltemetett érzelmek, de felújított kapcsolatuk önmagában hordozza a baljós véget, a nő szereti a férjét és a fiát, s végül visszatér hozzájuk.)

A történetben meghatározó jelentőséget kap a zene (a szövegben említett zenedarabok CD-n is megjelentek) és a muzsikusi létforma – Michael egy vonósnegyesben hegedül, Julia zongorista. A zenélés mindkettejük életében létfontosságú, azzal a különbséggel, hogy Julia számára a családi háttér biztos kapaszkodót jelent, míg Michael élete a – szerelmi veszteséget követő – muzsikusi válság következtében szinte ellehetetlenül.

Az eseményeket – a narrátor maga Michael – át- meg átszö-

vi az elvesztés-megtalálás motívuma, legyen szó szerelemről, hegedűről, muzsikáról, szakmai sikerről vagy épp egy levélről. A fent említett, fiktív listáról szerepel még a regényben Velence, mint a boldog, szerelmes napok helyszíne, néhány édesbús epizód a múltból, pár különc figura a jelenből, slusszpoénnak pedig ott van Julia fogyatéka (de ennek mibenléte a regény megjelenéséig maradjon titok).

Mi tagadás, Vikram Seth tett azért, hogy kiérdemelje a fent idézettekhez hasonló véleményeket: a korábban megjelent műveit nem ismerem, de a Szüntelen muzsika valóban hatásvadász, terjengős és közhelyes imitt-amott, de a mentességére azért el kellene azt is mondanom, hogy egyetlen olvasója sem fog unatkozni, különösen, ha dobogott már a torkában a szíve egy rég látott, kedves arc megpillantásakor, ha téblábolt már céltalanul az életében a szerelme elvesztése után, vagy ha hordozta már hónapokig-évekig a szomorúság hideg, súlyos követ a gyomrában.

Deme Mária

(An Equal Music – Phoenix, London, 2001.)

A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének ajánlása a magyarországi könyvpiac szereplőinek

■ Az elmúlt esztendő júliusában a kulturális miniszter kezdeményezésére a kormány elfogadta a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése több mint tíz éve eltökélten és következetesen képviselt érveit, s a könyveket terhelő általános forgalmi adó mértékét hét százalékponttal csökkentve az Európai Unió átlagára mérsékelte. A kormánydöntést a magyar parlament az adótörvény módosításakor törvénybe iktatta, s ennek értelmében 2004. január 1-től a könyveket terhelő ÁFA az 5 %-os adósávba került.

Nagyon röviden szeretnénk emlékeztetni azokra az érvekre, amelyek meggyőzték a törvényhozókat. Okkal-joggal hivatkoztunk az uniós országok adómértékére, az olvasáskultúra fejlesztésének fontosságára, a magyar könyvkiadás és könyvkereskedelem – más kulturális ágazatokkal szembeni – minőségi összetételére, hangsúlyosan arra, hogy az adócsökkentés révén mérséklődik az árnövekedés, növelhetők az alacsony honoráriumok, a szellemi munka értéke, több pénz akkumulálódik fontos művek közreadá-

sára, korszerűsödik a kereskedelem infrastruktúrája, hogy a magyar irodalmat, tudományt, művészetet legátfogóbban tükröző szellemi ágazat, a könyvkiadás versenyképpé válhat a kibővülő Európában.

Mindezekre tekintettel a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése arra kéri a magyar könyvpiac cégeinek irányítóit és tulajdonosait, hogy az adócsökkentésből rendelkezésre álló forrást a magyar könyvkiadás értékeinek bővítésére, új könyvek kifejlesztésére, minőségének továbbfejlesztésé-

re, széles körű elterjesztésére, a szellemi alkotómunka fokozott anyagi megbecsülésére, az írók, tudósok, művészek, fordítók, szerkesztők honoráriumának és jövedelmének növelésére, a terjesztési költségek mérséklésére, a könyvkereskedelmi infrastruktúra bővítésére és korszerűsítésére, valamint a könyvvásárlók terheinek, a könyvárak növekedésének érzékelhető csökkentésére fordítsák.

A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése Elnöksége

Mivel a Könyvhét könyvkiadással foglalkozó periodika, itt illik bejelentem, hogy kutyakönyvet készülök írni. Azt is, hogy nem kutyáknak – embereknek. A címe még titok, ha eljön az ideje, azt is tudatom a nyájas olvasókkal.

Vitatott kérdés, hogy a kutya szelídítette meg magának az embert, vagy az ember szelídítette meg a kutyát? Hogy ki kitől kapott és kap a mai napig többet? Az ember a kutyától vagy a kutya az embertől?

Szerintem egyértelmű, hogy a kutya alkotta az embert saját képére és hasonlatosságára, a kutya csinált a homo sapiensből társadalomalkotó, morális lényt. A kutya tanította meg az embert a farkaélet törvényeire. Hogy a farkavezér leváltható. Ha akad egy alkalmasabb hím, hát annyi... Az elsőbbségért való küzdelemben senki nem öl meg senkit, aki úgy érzi, legyőzték, simán megadja magát és kész. Vérontás nincs. Harapások újrászámítása nincs...

A farka tagjai megvédik egymást. Védelmek a gyengébbet, az árva. Akit befogad a farka, az a származásától függetlenül teljes jogú farkatag. A farkavezér mindenki követi, de a farkavezér az életét is adja a farkáért, ha kell. A farkasok unokatestvérei (ma már nem tudható,

hogy nevezték magukat), az őskutyák, addig ólálkodtak az emberhorda körül, míg oda nem pófátlankodtak a tűz mellé. Megtisztították a tábor minden hulladéktól. Aztán nem csak a táborba, a barlangokba, kalyibákba is befófátlankodtak. Később még az ágyba is... A kölyköket küldték előőrsnak, a kölykök olyan kedvesek, bohókásak voltak, hogy az emberek nem bírtak nekik

te meg a kutyát. A kutya a mai napig nem képes az emberről rosszat föltételezni. Az állatok között az egyetlen, amelyik úgy hagyja gyógyítani magát, hogy az ember kezéből elfogadja a fájdalmat is. A bizalommal sosem a kutya él vissza, mindig az ember. Láthattunk dokumentumfilmekben kutyát, amelyik farkcsóválva ment a vágóhídra a Távolságon, mert még a kést

Kertész Ákos Kutyakönyv embereknek

ellenállni. Igaz, a farkasnyák is fölneveltek néhány elkallódott emberkölyköt. Romuluson és Remuson valamint Mauglin kívül még sokakat, akikről csak ők tudnak, mi nem. Kiváló szaglásukkal és hallással jelezték, ha ellenség közelít. Megtanították az embert a kollektív munkára, a közös vadászatra. Egyáltalán a primitívebb horda-létről a fejlettebb farka-létre áttérni ők tanították az embert.

A szerződés sokáig érvényben volt, végül az ember bontotta föl. Nem a kutyák kezdtek embert enni. Először az ember kezdett embert enni, és embertársát az istenek fölállozni. Aztán az ember et-

te reá emelő emberről is csak jót tételezett föl.

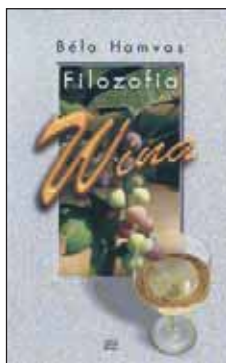
Nem a kutya tenyésztett kutyavadászatra embert, az ember tenyésztett ki embervadászatra kutyát. Az ember találta ki a kutyaviadalt, nem a kutya az emberviadalt. Az ember tenyésztette ki a harcikutya, a gyilkológépet: a pitbullt, a bulteriirt. A gyilkos harcikutya az ember névjegye. Az emberiség véres névjegye.

Ki látott már kóbor embert, akit a kutyája kitesített? Csak az ember zavarja el a kutyáját ha valamiért terhes lesz neki, vagy egyszerűen ráunt. Ki csatlakozik koldushoz, hajléktalanhoz, beteg, lerobbant, alig élő emberhez? Csúnya, fogatlan,

féllábú, nyomorék öregasszonyt ki bír szeretni? Ki az, akinek nem számít a külső, az, hogy „hogyan néz ki” az ember? Ugye, hogy a kutya, és csak a kutya? Kitől tanulhat érdek nélküli szeretetet, önfeláldozást, hűséget, jóságot az ember? Csak a kutyától. Embertől olyan ritkán, hogy ezek a ritka kivételes emberek, a Jóság titkos ügynökei az ismeretlen szentek. Az ismert szentek létformája a szobor és a templomokban található, de ezektől hiába is várunk érzelmeket. Ezeknek nem csak az arcuk, a szívük is kőből van.

Nos, ezért érdemes az ember és a kutya találkozásáról hírt adni. Szerencsés esetben barátságáról, néha testvéri összetartozásáról. Arról, hogy mit kaptunk és kapunk még azóta is minden percben a kutyától – igazi ellenszolgáltatás nélkül, ön-

Magyar könyvek egy lengyel kiadó gondozásában

■ Előző számunkban mutattuk be a lengyel Studio Emka legfrissebb, magyar vonatkozású kiadványát, egy szakácskönyvet. Most magának a kiadónak a bemutatásával folytatjuk előző számunk írását.

A kiadót Molnár Klára alapította meg családi vállalkozásban férjével, Jacek Marciniakkal. Klára (nevének kezdőbetűit rejtja az Emka elnevezés) 20 éve házasság révén került

Lengyelországba. Férje egész életében könyvekkel foglalkozott, a rendszerváltás előtt főleg szépirodalommal: nagyon sok fiatal írótt indított el pályáján, korán felismerve tehetségüket. Klára Magyarországon gimnáziumi tanár volt, majd kulturális területen dolgozott. Lengyelországban a rendszerváltásig leköötötte két, ma 20 és 14 éves lánya nevelése.

A Studio Emka elsősorban üzleti, marketing könyveket ad ki, olyan műveket, amelyek a pozitív gondolkodásra nevelik az olvasót. Köteteiket 3–5 ezres példányszámban jelentetik meg, majd a sikeresebből utánnomás készül. Havonta 1–2 új könyvvel jelentkeznek; a mai napig mintegy 130 kiadványuk volt, melyek közül húsz – Molnár Klára megfogalmazásában – abszolút telitalálat, némelyik több százezer példányt ért meg.

2003-as sikerkönyvük a híres kerékpáros, az ötszörös Tour de France-győztes Lance Armstrong önéletrajza. A megelőző évben a Kámaszútra volt a sláger, a Rolly Books több országban – köztük Magyarországon – megjelent kiadványa, amelyből utánnomás is készült.

A magyar könyvek kiadása Molnár Klára szíve vágya volt. Eddig négy kötet jelent meg: Jókai Anna Ne féljetelek című regénye, Hamvas Bélától A bor filozófiája, Vörösmarty Mihály válogatott költeményei és A magyar asztalon című, szemet gyönyörködtető kiadvány. De ötödikként ide sorolhatjuk Molnár Klára lengyel nyelvű meséit is, melyek most második kiadásban jelentek meg egy híres lengyel grafikus képeivel.

A magyar irodalom iránt Kertész Imre Nobel-díjának és Márai Sán-

dor nyugat-európai felfedezésének köszönhetően Lengyelországban is szemmel láthatóan növekszik az érdeklődés. Kertész trilógiája immár lengyelül is olvasható, és nemrég látott napvilágot az Egy polgár vallomásai és A gyertyák csonkig égnek lengyel kiadása.

S hogy az igényes irodalom iránt a lengyel közönség valóban fogékony, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Molnár Ferenc Pál utcai fiúkjá, melynek második fordítása éppen Olszanski nevéhez fűződik, egy közelmúltban megjelent statisztika szerint – 36 kiadással, 2 millió 406 ezres összpéldányszámban – Andersen meséi után mindjárt a második helyre került a Lengyelországban 1944 óta kiadott külföldi könyvek rangsorában.

Varsó, 2004. január
T. Kovács Péter

„Az embernek szüksége van erőpróbákra...”

■ Írók, festők, színészek után most magyar tudósok önéletrajzeit vehetjük kezünkbe. Csiffary Gabriella ötlete: a levéltárakban rejtőző curriculum vitae-k együttes közreadása most is pompásan működik, s az általa feltárt anyag megjelentése olyan kiadói gesztus, amely egyszerre szép, jó és hasznos. Az élmény revelációszerű: 300 év tudománytörténete bontakozik ki a könyv lapjain s győz meg a biofizikus Békesy György igazáról, aki szerint „Az embernek szüksége van erőpróbákra és ez Magyarország egész története folyamán megvolt”. Erőpróbákból nálunk sose volt hiány, de az olvasó eltöpreng rajta, vajon nem luxus-e a magyar tudósgenerációkra váró erőpróbák sokasága és szünni nem akaró folyamatossága? Az a benyomásunk támad, hogy inkább szerencsénk, mint érdemünk, ha azok, akiknél magyar voltuk kétségbe vonása volt a próba, akiktől a tanulás jogát, a megélhetés esélyét, a tudás hasznosításának lehetőségét vontta meg a politika, az után is hűségesen magyarnak vallják magukat, hogy világhíresek lettek.

Ezek a vízvázalóként működő események persze történelmünk nagy fordulói azonosak. Az 1820-as évek táján születettek életében a 48-as forradalomnak van vízvázaló szerepe, nem véletlenül bukkan elő szinte mindenkinél. Domonvsky Endre habilitálna, de „szándékomat meghiusította a forradalom szomorú kimenetele”. Kőváry László írónak készül, de „a forradalom politikai térre sodort”. Finály Henrik (a kor szokása szerint harmadik személyben beszél önmagáról), azt közli, hogy „1848 tavaszán beállott honvédtüzérnek s felvitte főhadnagysággig”. Apáthy István: „A forradalom kitörésével neki sem volt kedve a szerzetesi életet tovább folytatni”. Keleti Károly: „A volt honvédek akkori üldözése menekülni kényszerített”. Korányi Frigyes: „Tanulópályája közbe kitörvén az 1848-iki forradalom, az egyetemi fiatalok központi bizottságának elnöke volt”. Lóczy Lajosék esetében „A szabadságharc előtt jó módban élt család az 1849-iki és a rákövetkező években szűkeőbb viszonyok közé került”. Később az 1918/19-es forradalmak s a rájuk következő megtorlás lesz sorsalakító-sorsmódosító: sokakat a numerus clausus foszt meg a hazai egyetemen való tanulás lehetőségétől, mások idehaza tapasztalják meg a fehér kurzus áldásait, mint példá-

ul Hermann Imre: „...a kémiai laboratóriumban dolgozó Bálint Misi, a nálam 7 évvel fiatalabb orvos és én, az Egyetemi Lélektani Intézet tanársegéde a fagyuló Ébredő Magyarok egy-egy csoportjának lettünk a célpontjai”. A matematikus Erdős Pálnak pedig meghatározó gyerekkori élményévé ez válik: „1919 végén és 1920-ban sokszor lehetett látni, hogy zsidókat megvernek az utcán”. A harmincas évek visszatérő motívuma a menekülés „a Németországban elterjedő gonoszság” elől (Kármán Tódor), s osztozik ebben zseniális magyar atomfizikusok egész sora.

Aki a teljes kötetet – akár egy novellafüzért – egyvégtében olvassa el, azt is észreveszi, hogy vannak korok, melyeknek a szókinccse, szófűzése annyira áruklódó, hogy ha a kötet nem közölné, akkor is tudnánk: azt, hogy ifjan valaki (mint Eckhart Ferenc) „haladó szellemű intézetbe” kívánczolt, csakis az ötvenes években írhatta, ahogy arra se hivatkozott volna soha máskor egy nagy nyelvész (Bárczy Géza), hogy már végzi „az alapszemináriumot”, ahogy Voinovich Géza se hivatkozna máskor arra, hogy nem követett el ’népellenes’ cselekményt. Waldapfel József olyannyira csak mozgalmi és pártügyekről beszél, hogy e sorok írója, ha egyetemistaként nem kényszerül az ő tollából származó száraz jegyzetet magolni a 19. század első felének magyar irodalmáról, azt se tudná, melyik tudományág művelőjével van dolga. Vannak továbbá meghatározó, boldogan felfedezhető rejtett összefüggések is a kötetben: néha olyan érzésünk támad, hogy fővárosunk utcáin barangolunk, a Rómer Flóris utcán, a Keleti Károlyon, a Bánki Donáton, a belvárosi Eötvös Loránd utcán (azazhogy ilyen már nincsen, mert a rendszerváltáskori túlbuzgalom Eötvös Lorándot méltatlannak találta arra, hogy névadó legyen), a Pulszkyn, a Gombocz Zoltánon... Nyomon követhetjük néhány szép tanár-tanítvány reláció alakulását: Csúry Bálint a fordítója Bod Péter művének, Concha Győzőnek Rómer Flóris a tanára, Kerényi Károlyt az a Burián János tanítja, akinek latin-magyar szótára ma is elismert tudományos teljesítmény. Vannak, akik tudós léteikre szépírókat megszegyenítő erudícióval mesélnek, mint Tessedik Sámuel, Lázár Béla, Selényi Pál, mások meg nem-hogy kitarukozni nem képesek, de még

ebből a merőben adminisztratív célokra készült írásból is kihagynak mindent, ami egyáltalán kihagyható. S ezen a ponton az olvasó – mivel a sorozatnak immár a negyedik kötetét tartja kezében – kénytelen bizonyos módszertani problémákat fölvetni.

Míg a művészeknél (a dolog jellegéből következően) nem volt zavaró, hogy csak az önéletrajzuk megírásáig történt eseményekről értesültünk, a tudósok esetében ez nagyon is másképp van. Többségük fiatalon, még a nevüket ismertté tevő felfedezés, alkotás, a nagy mű elkészülése előtt írtak önéletrajzot – életük és pályafutásuk további alakulásáról lábjegyzetnek, életrajzi vázlatnak, másoktól származó laudációnak vagy akárminek kellene beszámolnia – de az olvasó, aki immár kíváncsi lett sorsuk alakulására, nem hagyható faképnél információk nélkül. Ez a típusú szövegek végül is nem más, mint filológiai eszközökkel történő tudománynépszerűsítés, ismeretterjesztés. A fölbresztett kíváncsiság – érték, amit illik is, hasznos is kielégíteni. Az önéletrajzok íróinak élete nemhogy nem szűnt meg curriculum vitae-jük elkészítése után, de a java még azután jött. Czuczor Gergely és Fogarasi János például szótárukról híresek – visszas helyzet, ha erről említés se történik. Az a fajta lapszus meg egyenesen kínos, ami Négyesy László önéletrajzának közlésénél (de nem csak az övénel) fordul elő: az irodalomtudós (és nem jó!) eszerint már 1907-ben közölhette, hogy „1911. február 19. egyetemi ny.r. tanárrá neveztettem ki”. Az előszóban arról értesülünk, hogy a kötet szereplői „születési sorrendben követik egymást”, aztán az 1742-es születésű Tessedik, az 1766-os Budai Ézsaiás megelőzi az 1712-es Bod Pétert. A sorozat folytatódásában reménykedő olvasó nagyot sóhajt: vajon megéri-e, hogy ne csak a jó ügyet, mint „nagy egészet” dicserhesse, de a részletek ellenőrzésében, a filológiai aprómunkában megnyilvánuló gondosságot is?

Születtem... – Magyar tudósok önéletrajzai Palatinus, Bp. 2003, 645 oldal, 4200 Ft

Nádra Valéria megkérdezte

H. Barta Lajost

■ – Írói pályáját figyelve úgy tűnik, hogy bár időről időre szépprózát is ír, műveinek túlnyomó része dráma – egy-egy novellája, kisregénye szinte csak próbaterepe a témából majdan írandó drámának. Drámái viszont e műfajon belül éppenséggel az epikához közelítenek – legtöbb hőse például hosszú monológokat mond, „elmeséli” az életét, máskor a szereplők párhuzamos életrajzai végül is együtt rajzolnak ki egy történetet. Ön valójában melyik műfajban érzi igazán jól, otthonosan magát?

– A jelen: intenzíven monologizálunk. Sérelmeinket, életünk történéseit párbeszéd, beszélgetések helyett szinte önmagunknak mondjuk. Korunk jellemzője: egyre kevésbé fordulunk érdeklődéssel a másik iránt, s ha azt kérdezzük „hogyan vagy?”, a választ már a társunktól sem várjuk meg. Ez drámai helyzet. Ezért nem hagyományos a színpadi építkezésem, a dráma nem a színpadi szereplők között, hanem a monológot mondó színész és a néző között játszódik. Nem az elbeszélő műfaj az enyém.

– Újságírás és irodalom között sokan éles választóvonalat húznak, de például a Kiáltás alapjául szolgáló történet, vagy a Fagylalmérgezők históriája, és sorolhatnám még tovább a példákat, ezek az erőteljes figurák, a mindennapi valóságból merített témák mint-ha cáfolnák ennek a megosztásnak a létjogosultságát. Úgy tűnik, H. Barta Lajos, az író elég sokat köszönhet H. Barta Lajosnak, az újságírónak. Vagy ez csak a látszat?

– A realiták a példaképeim. Elsősorban Móricz Zsigmond. Falun születtem, meghatározó élményeim a köznapi történésekhez kötnek. Negyven évvel ezelőtt riportot írtam egy berekböszörményi parasztemberről, aki életében először nyolcvan éves korában hagyta el, hagyhatta el a szülőhelyét. Debrecenbe vitték tévesnyugdíjas-kirándulásra. Végre megnézhettem volna a civis várost. Ám addigra már alig látott. Hályogos volt a szeme. Ez egy egyszerű helyzet, de ebben a történetben „megláttam” az általánost: ez a paraszti ko-

rosztály, amikor már végre „láthatott” volna, már nem látott. Lekéste az életét. Ez dráma. A Kiáltás című drámám egyik epizódja volt. Negyvenhét éve lettem újságíró. Azóta tartom magam írónak is.

– Nemcsak díszpolgára Harta nagyközségnek, de róla írt „érzelmes szociográfiáját”, a mecenatúra szép (és sajnos ritka) példájaként a nagyközség önkormányzata jelentette meg. Hogyan alakult ki ez a harmonikus kapcsolat: úgy kezdődött, hogy írásaiban Ön fedezte fel (újra) a szülőföldjét, vagy Harta vette észre, hogy van olyan szülőtte, akire büszke lehet?

– Sváb községben születtem, és bárhová is vetett a sors, a sváb kolbász sajátos csípős-fűszeres ízét mindig visszaidéztem. Vágytam rá. Tizenkét éves koromban kerültem távol szülőfalumtól és tizenhat év

múltán a hartai szalámi „húzott haza”. Így kezdődött. Rendszeresen visszajártam kolbászért. Majd 1964-ben megírtam Hartáról szóló öt részből álló riportsorozatomat. Ezt követte – novelláskötetem megjelenésekor – az ottani könyvtárban tartott író-olvasó találkozó. Azóta a kapcsolatunk állandó; és ma már vályogházam – 114 éves! – van a dunaparti községben.

– Legfrissebb alkotása, a Balkánember című dráma, sajátos módon a pszichiátrián játszódik. Olvasója (mert egyelőre csak az van) nehezen tudja eldönteni, hogy a rendszerváltás sérültjei közül ki a betegebb: X.Y., vagy az orvos? Ennek a tragikomédiának, amely az utóbbi ötven esztendő kollektív élményvilágát sűríti magába, igazából nem könyvben, hanem színpadon volna a helye. Látták-e már színházi szakemberek? Tud-e valamit a Balkánember további sorsáról?

– Nem tudom, hogy a Balkánember című drámámat hány színházi szakember olvasta, további sorsáról sem tudok semmit, de illetően jelzéseket kaptam: „ez is monológyszerű, nem színpadszerű”. Erre a válaszom minden esetben az: valójában a Kiáltás című díjnyertes drámám is egy hatvan perces monológ, s büszkén mondhatom, hogy erről a monológról – a televíziós közvetítést követően – napokig beszélt az ország, a tévéhez több mint hateraz le-vél érkezett; s ezért az alakításáért Kohut Magda, a Nemzeti Színház művésze Já-

szai Mari-díjat kapott. A Békesség, ámen című tévéjáték – párhuzamos monológok – hasonló sikert hozott Szőnyi G. Sándor rendezésében, elnyerte a TV-fesztivál fődíját, Temessy Hédi, a női főszereplő pedig a legjobb női alakítás díját. – Mivel foglalkozik jelenleg? – Azon dolgozom, hogy elérjem: ez a munkám is színpadra kerüljön. Továbbá azon, hogy ezt a magánkiadásban, kis példányszámban megjelent dolgozatot az érdeklődők megvehessék. Pillanatnyilag ugyanis csak két helyen kapható, az Andrássy úti Írók Könyvesboltjában, illetőleg a VII. kerületi Vörösmarty utca 5-ben lévő Főnix Könyvesboltban.

H. BARTA LAJOS író, újságíró 1935-ben Hartán született. 1952-ben érettségizett Budapesten. 1953 és 1958 között villanyszerelő, ezt követően 1964-ig üzemi lapoknál dolgozik. 1964-től a Magyar Nemzet munkatársa. 1971 és 1975 között moszkvai tudósító. 1986-tól a szerkesztőbizottság tagja. 1991-ben megválnak a laptól. 1999-ben a „Régi Magyar Nemzetesek Társaságának” egyik alapítója. Első, elbeszéléseket tartalmazó kötete Munkásarcok címmel 1961-ben jelent meg. Kiáltás című drámájával, melyet 1967-ben mutatott be a Katona József Színház, 1966-ban az országos drámapályázat első díját nyerte el. Riportkötetei, kisregényei mellett elsősorban tévésorozata (Z. szerkesztő emlékezetes esetei) és színpadi alkotásai tették ismertté. (Békesség, ámen – Madách Színház, 1969, Nemzetközi gyors – Thália Színház, 1977). A Nagy Lajos Alapítvány novellapályázatán 1994-ben díjat nyert. 1995-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetését. 1997 óta Harta nagyközség díszpolgára.

Mégis azonról

Tarjána Tamás félcédulái

■ Balassi Bálint-émlékév van: négyszázötven esztendeje született, négyszázötz évét hunyt el a költő. Amikor e sorokat írom, éppen akkor alakul meg az egész éves ünnepi programot koordináló (bizonyos eseményeken a lengyel, a cseh, a szlovák irodalmárookra társrendezőként számító) Balassi Emlékbizottság. Az alábbiakban azonban nem Balassiról lesz szó. Verseit újraolvasva – s egy kiadvány számára válogatva – „eloroztam” a költeményei élen gyakran látható *Mégis azonról* kifejezést. Ennek jelentése: az adott mű ölti tovább az előzőnek a témáját; ugyanarról szól, újra arról. Jőmagam legutóbb „a színház körüli” könyvekről adtam hírt. Dráma és színház kerül a középpontba ezúttal is.

A *Mundus Kiadó* megkezdte Barta János irodalomtörténész életművének megjelentetését. *Magánélet és remekmű* címmel a *Madách-tanulmányok* képezik az első kötetet. Barta legfontosabb kutatási tárgya volt a Madách-oeuvre és *Az ember tragédiája*. 1931-ben *Az ismeretlen Madách*, 1942-ben *Madách Imre*, 1978-ban *Madách*, 1983-ban – a *Tragédia* bemutatásának centenáriumán *Az ember tragédiája értelmezéséhez* címmel írt könyvet, illetve nagyobb tanulmányt. Több mint ötven év a géniusz vonzásában! (S a fentiek kivül: emlékezetes egyetemi szemeszterek, előadások, ezeryi ráutalás, párhuzam.) A szerző Madách-képének jellegét és változásait illetően egykori diákja, *Beke Albert* segít nagyvonalú tanulmánnyal eligazodni (melyet ugyan olyan korkritikai elánnal vetett papírra, amikor Lukács Györgynek a *Tragédia* sorstörténetében játszott negatív szerepére tér ki). Nem kétséges, hogy Barta gondolatsorai – például az Ádámról, Éváról és Luciferől adott alakrajz – a szakirodalom legjavához tartoznak, s bár ez a kiadvány nem igazíthat el a közelmúlt legfrissebb kutatási eredményeiben és modernebb Madách-közelítéseiben, nélkülözhetetlen műként forr bele a Madách-filológiába.

Hatalmas ugrás időben és térben: következők *Berkovits György* *Abreál* című drámagyűjteménye (*Ister*). A Páskándi Géza által copyrightolt abszurdoid kifejezés óta nem keletkezett a magyar irodalomban ilyen találó drámaforma- és drámaabeszéd-jelölő (terminus technicusnak is alkalmas) szó, mint az *abreál*. Nem magyar anyanyelvű olvasó számára is azonnal megérteti magát: az abszurd és a reális (realista) néhány szótagjának összeillesztésével állt elő az összetett esztétikai minőséget takaró műszó. Nem egyszerűen „abszurd utáni”, „részben realizisztikus” stb. tartalmakkal bír az önálló életre kelő dráma- és kötet cím: valóban a szinte szétszálazhatatlan kevertség a fontos, az új kategória új jelentésmezője.

A szóba fogott „teória” persze mit sem érne a színművek tanúsága, bizonyító ereje nélkül. Az író általában korábbi epikai konstrukcióira visszaautalva, ám azoktól mégis szabadon, függetlenül hozott létre lírizált és ironikus fragmentumokban bővelkedő, eredeti látásmódú darabokat és jelenetsorokat. Magam *A gödörásó lány* című költői parabolát modern táncszínpadon (szövegtől részint megfosztva) képzelem el, a *Gabes és Gy. Bence* különös dialógushelyzetét tévéjáték után kiáltónak látom, s a *Halálkísértőt* és az *Életvesztéseket* is elsősorban a filmesek figyelmébe ajánlanám. Mindegyikben érzékeny, pontos írói terv nyomán bomlik ki a 20. századi lét irreálitása (és helyenként a nevetségessége), hol heroikus, hol kisszerű, ám valamiképp mindig tévesztett lét- és célképzeteket felvonultatva és ütköztetve. Markáns súlypontozás, ismétlődő ritmusú építkezés, repetitív zeneiség, a főszövegbe beolvasó instrukciók jellemzik a példázatosságukat olykor túlzottan előre is toló, felnagyító darabokat.

Noha a kötet a maga egészével mondja el „abreáltságát”, kiemelkedő, legteljesebb alkotása épp az *Abreál*. A 100 éves Livia, lánya, a 80 éves Mária, unokája, a 60 éves Flórián, dédunokája, a 35 éves Bálint, valamint ükunokája, a 10 éves Karcsi – az emlékezet révén megidézt, s a háttér képcsarnokában „látott” szereplőkkel együtt kiadják azt a világegész, melyet szópárbajaik, egymás szavaihoz fűzött gonosz, gunyoros kommentárjaik visszavesznek, lerombolnak, hiányként jelenítenek meg. A legnagyobb formátum az öregasszony, a legkevésbé fertőzött lény a gyermek. E nagy életkori feszításon belül, a mater familiaris száz – fekete... – születésnap tortagyertyójának fényében haláltánc játszódik: valamennyi figura „kivégezheti” – virtuálisan – az összes többi (s voltaképp meg is teszi). Jó lenne, ha a kötet darabjaira, s főleg erre a legjelentősebbre, legkézzelre színházaink is ügyet vetnének.

Kornis Mihály *Színházi dolgok* címen ábécérendben helyezte el azokat a – röviden, szellemesen értelmezett – címszavakat, amelyekre vagy a teátrum utcai frontja felől, vagy a mindig eldugottabb színészbejáró irányából lehet rálátni (*Tericum*). Van ebben egy csipetnyi ismeretterjesztő jelleg (miként épül fel az összpróbaig általában hat hét alatt jutó próbafolyamat), röpké portré (a „gonosz Horváth”-ról), egyéni írói véleményezés (Hofi Géza: „A spicces csecsemő, a csöcseléknek félreértett Buddha...”), odaszúrás (rendezőnek, főrendezőnek; a kritikának), kölcsönzött bölcsesség (egy-egy gondolat, aforizma a fejezetek elején), van név- és darab cím-elírás, és érződik hiány (nagyon ideillene egy „szereposztó dívány” vagy „tuli” szócikk. Előbbi hajdanában-danában a direktorok és a színésznők kapcsolatát tette meggyőzőbbé, utóbbi a kötelező elő-

adásszámon túli, tehát plusz gázsit hozó fellépéseket nevezi meg) – egészében viszont egy dráma- és prózaíróként, gondolkodó közszereplőként (és, sajnos ritkán, irodalmi művek remek felolvasójaként) nagyra becsülhető vérbeli színházi ember vallomása e mű. Pátosz, szkepszis együtt jár a könyv lapjain: Kornis vonzódik a monumentálishoz, ugyanakkor – minden mással együtt – szívesen vonja kétségbe. A humor, a bon mot, a poén, a „végszó”, a játék járja át valamennyi „fejezetét”, a *Déryné(s)*, *széppataki próza* szócikkétől egészen az ilyen felütésekig (*nadrág* címszó): „A színész nadrágjának zseniálisnak kell lennie. Játszik. Ha jó színész, akkor kilyukaszthatatlan, elszakíthatatlan, örök a bújja, és nem kopik”. Tapasztalom: az éveken át győnyöző újságközléseknek köszönhetően máris sokan szeretik, immár a kötetből is szívesen idézik Kornis valós „miniesszéit” – s remélik: az író csak egy keveset hűsöl e könyv árnyékában: mielőbb jelentkezik új színművel, a *Napkönyv* folytatásával vagy más, új munkával is.

A **színházstudomány** legigényesebb hazai bázisainak egyike a *Theatron* című periodika. *Béczy Tamás*, *Imre Zoltán*, *Jákfalvi Magdolna*, *Kékési Kun Árpád* és *Kiss Gabriella* szerkeszti Veszprémben. Ezúton is köszönettel nyugtázott kollegiális úton legutóbb a 2003 tavaszára datált – *Drámám elmarad* tematikájú – lapszám jutott el hozzám. Gazdag anyagát részint az MTA Színházstudományi Bizottságának és a Veszprémi Egyetem Színházstudományi Tanszékének 7. (*Diskurzusok a drámáról* című), 2001-es konferenciája biztosítja, egykor elhangzott előadásaival. Egy tudományos minősítési eljárás kapcsán a magát most Imre Oo Zoltánként jelölő fiatal tudós *Színházi reform és koncepció. Kísérlet a Thália Társaság (1904–1908) működésének (újra)értelmezésére* című, remek – a történeti tárgyat modern elvi közelítéssel keretező – tanulmányát olvastam el először, majd – mivel Heiner Müller Medeamateriál című műve pár hete látható Budapesten, a Merlin után most már a Millenárison – *Czék-mány Annától A Hamlet-gép anatómiája* című szöveget lapoztam fel (*Robert Wilson Hamletgép című előadásának dekonstrukciós elemzése* – az alaptextus ebben az esetben is Müllertől való). Csokonai és Örkény, Colette és Stoppard, Salzburger Festspiele és Berliner Thatertreffen, epikus színház és a néző (hely)zet: tág játéktéren folyik az eszmecsere és a bemutatás. Elméleti érdeklődésűeknek szinte mindegyik írás csemege. Akiket a gyakorlat gyakorlata –, kezdjék a historikus, poétikai és definíciós szövegeknél (lehetőleg egyenest Jákfalvi Magdolna *Drámázásánál: A drámapoétika definíciós törekvéseiről*).

Ha belefáradnak: vissza Kornishoz!

Mezőgazdasági könyvhónap 2004

Dr. Marton Istvánt, a Földművelődésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Oktatási, Kutatási és Fejlesztési Főosztály főosztályvezetőjét a 2004. évi „Mezőgazdasági Könyvhónap” programjáról kérdeztük.

– *Erdei Ferenc kezdeményezésére a múlt század közepén indult újtára a Mezőgazdasági Könyvhónap rendezvénysorozata. Idén ismét februárban nyitja meg kapuit az agrár szakirodalom legújabb kiadványait bemutató kiállítás.*

– Pontosabban fogalmazva, az Erdi Ferenc megalapozta hagyomány újraélesztése óta ez a nyolcadik rendezvény. A mezőgazdasági könyvhónapok februári sorozatát 1996-ban indította újra a Mezőgazda Kiadó a hazai agrárszaklapok és -szakönyvek kiadóival közösen. Az idei rendezvényt is a Mezőgazda és az Agroinform Kiadó, Szaktudás Kiadóház valamint a Magyar Mezőgazdaság Lapkiadó jegyzi, szervezi.

Nagy jelentőségűnek tartom, hogy egy teljes hónap áll az agrárszakkiadvány-kiadás rendelkezésére tevékenysége népszerűsítésére. A rendezvény egyben jó alkalmat biztosít a vidékpolitika eredményeinek széles körű ismertetésére is. Ennek megfelelően az FVM komoly támogatást biztosít a programok színvonalas lebonyolítására.

– *Milyen tematika, kiemelt helyszínek és rendezvények képezik a*

könyvhónap programját?

– A könyv- és lapkiállítás megnyitó ünnepségre a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban kerül sor február 2-án, melynek vendége és ünnepi szónoka dr. Németh Imre földművelési és vidékfejlesztési miniszter, előadója Tóthné dr. Pásztor Zsuzsanna a Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Hivatal igazgatója.

Itt kerül sor az „Év szerzője” díj átadására és a „Vidékfejlesztés és a szakirodalom szerepe az EU csatlakozás küszöbén” program bemutatására is.

A könyvhónap minden évben meghatározott tematika szerint kerül megrendezésre. Az idén az EU-csatlakozás kapcsán a hazai szakirodalom helyzetértékelésére fókuszálunk. A rendezvénysorozat fővárosi konferenciából, vidéki és regionális rendezvényekből és nagyívű marketing- és reklámprogramokból áll. A záró eseményt a Vidékfejlesztési Minisztérium Sajtó Főosztálya szervezi, ahol értékeli a Könyvhónap eredményeit és átadásra kerülnek „Az év agrárújságírója” és a kirakatverseny díjai.

A lap- és szakkönyvvásárt vándorkiállítás mutatják be a szervezők.

A vidéki rendezvények három kiemelt helyszínen zajlanak. Észak-Magyarországon február 3-án, Gyöngyösön, a Károly Róbert Főiskolán, Nyugat-Magyarországon február 12-én, a

keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Karon, Dél-Magyarországon február 17-én Jánosalmán, a Mezőgazdasági Szakoktatási és Szaktanácsadási Intézetben. Ezekben a helyszíneken kerül sor a „Mi a VOP? / Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program / Mi az NVT? / Nemzeti Vidékfejlesztési Terv / című program bemutatására, valamint a szaktanácsadók, falugazdászok és diákok találkozóira.

Még két rendezvény színesíti a programot. Február 19-én a Szakirodalmi Szolgáltatóházban az Országos Mezőgazdasági Könyvtárban író-olvasó találkozó lesz, ahol Szanyi Tibor politikai államtitkár közreműködésével mutatnak be szakirodalmi szerzőket. Aznap este a Magyar Tudományos Akadémián a Darányi Klub elnöke, dr. Kovács Ferenc akadémikus vezetésével a tudományos szakkiadványok helyzete kerül megvitatásra, ezen a rendezvényen az Akadémiai Kiadó is részt vesz.

Ezzel párhuzamosan idén ismét meghirdetésre került az országos kirakatverseny, melyre két kategóriában, külön a nagyüzletláncok és az egyéni könyvesboltok, gazdaboltok, vetőmagboltok, vadászboltok és felsőoktatási tankönyveket árusító boltok nevezhetnek. Az első három helyezett összesen egymil-

lió Ft. nagyságrendű díjazásban részesül.

– *Milyenek értékelik a szaktárca az agrár kiadványok kiállítását?*

– Jónak ítéltető. Készül egy országos terítésű könyvkatalógus, mely közel ezer könyvcímet ölel fel. A katalógust száz-ezer példányszámban tervezték és a tervek szerint a kiállító szaklapok terjesztik. Ebből lehet gyakorlatilag tájékozódni, hogy az elmúlt időszakban milyen szakkiadványok kerültek kiadásra.

A szaktárca igen komolyan veszi a szakkönyvkiadás támogatását. Az elmúlt időszakban évente százmillió forintot fordítottunk e célra. Ennek eredményeként állítható, hogy a hazai szakkiadványok helyzete a legstabilabb. Mondhatni ők vészték át a legkisebb veszteséggel az egész kiadványkiadást érintő recessziót. Talán a terjesztés az a terület, ahol még megoldandó feladatok lehetnek, a legfontosabb cél, hogy a felhasználókhöz, a vidéki gazdálkodókhöz eljussanak ezek a kiadványok.

Összességében rögzíthető, hogy az agrárszakkiadványok tartalmilag és formailag igényesek és a hazai piac kínálatát tekintve árai is elérhető szinten mozognak.

Az idei kiállítás mintegy 800 szakkiadványt vonultat fel.

Tausz Anikó

Rendezők

Agrárkiadók Szervező Bizottsága
Budapesti Agrárkamara
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése

A rendezvény támogatói

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Az ünnepi kiállításon részt vesznek

Agrárkiadók

Magyar Mezőgazdaság Kft.
Mezőgazda Kiadó
Szaktudás Kiadó Ház Rt.
Agroinform Kiadó
FVM Képzési és Szaktanácsadási Intézet
Gazda Kiadó
Országos Mezőgazdasági Könyvtár
Magyar Mezőgazdasági Múzeum
Vadászati szakkönyvkiadók

Szaklapok

Magyar Mezőgazdaság
Kistermelők Lapja
Kertészet és Szőlészet
Magyar Állatorvosok Lapja
Magyar Állattenyésztők Lapja
Méhészet
Borászati Füzetek
Biokultúra
Kerti kalendárium
Kertbarát Magazin
Erdészeti Lapok
Vadászlap
Nimród
MAG
Gyakorlati Agroforum

Falu
Agrárium

Tudományos lapok

Növénytermelés
Növényvédelem
Növényvédelmi Tanácsok
Kertgazdaság
Mezőgazdasági Technika
Halászat
Élelmiszer
Élelmészeti Ipar
Hús
Hungarian Agricultural Research
International Journal of Horticultural Science

Modernizmus és valóság

■ *Végel László az 1964-ben indult Új Symposion nemzedékének tagja: (regény- és dráma-)író, esszéista, publicista. Volt lapszerkesztő, dramaturg és irodavezető (az újvidéki tévénél), 2001-től szabadúszó. A hazai lapok közül a Forrás, Holmi, Kritika, Európai Utas, És, Népszabadság és a Magyar Nancs közli folyamatosan írásait.*

– Mikor jártál legutóbb Szenttamáson, a szülőfaludban, vannak-e még ott rokonaid, barátaid, ismerőseid? De benne van ebben a kérdésben az is: onnan hogyan vezetett utad Újvidéket át a nagyvilágba?

– Csak a szülői ház kötött oda, amíg a szüleim éltek. A kapcsolatom Szenttamással nem volt igazán erős, tulajdonképpen az utcánk, a Zöld utca, az volt az én Szenttamásom. Élnek ott régi barátaim, de velük is főleg Újvidéken találkozom. Számomra a legnagyobb élményt Újvidék jelentette. (Ott volt a legközelebbi magyar gimnázium.) Ott éltem át a legnagyobb vereségemet, de talán a legtöbb tapasztalatot is ott szereztem. Újvidéket tartom igazán az ifjúságom városának, ott álmodoztam a nagyvilágról. Ez volt az én valóságom, ahonnan – európai fölfogású kisebbségként – próbáltam mindig ostromolni Európát. Oda akartam kalandozni, nagyvárosokban akartam élni: Berlinben, Párizsban. És végül maradtam Újvidéken a legnehezebb időkben is.

– *Mióta jársz rendszeresen Budapestre, illetve Magyarországra?*

– A 70-es évekkel kezdődően rendszeresen járok Budapestre. Itt vannak a barátaim, és az anyanyelvem fővárosába jövök. Sokszor elgondolkoztam rajta: hiszen az én igazi hazám az anyanyelvem. Más haza valójában nincs. Most évi 90 napra szól az itt-tartózkodási engedélyem, nagyon okosan kell gazdálkodnom az idővel. Mióta szabadúszó vagyok, nem köt a munkahely, többet tartózkodom itt. (Még emlékszem arra az időre, amikor hat hétig lehettem Budapesten, vagyis Magyarországon, és a hosszabbításához nem volt elég nyomós érv, hogy magyar író vagyok.)

– *Első regényed, újvidéki élményeket dolgoz föl, 1967-ben jelent meg. Ezt követte 1984-ben az Áttüntetés, 1989-*

ben az Eckhart gyűrfje, a három mű együtt Újvidéki trilógia címmel 1993-ban látott napvilágot. 1969-es regényed A szenvedélyek tanfolyama, elbeszélés-köteted a Sziitkozódunk, de szemüknkből kömnyek hullanak. Esszéköteteid: A vers kibívása (1975), Ábrahám kése (1988), Lemondás és megmaradás (1992). Igaz-e, hogy nektek ott a Tito-rendszerben valamivel szabadabban lehetett kísérletezni? Gondolok itt az Új Symposionra. Magyarországon konzervatívabb volt az irodalom...

– Az Egy makró emlékiratait 1965-ben kezdtem folytatásokban közölni az Új Symposionban, amelynek

szerkesztője voltam. Amikor kéziratban beadtam a Forum Könyvkiadóba, olyan választ kaptam, hogy nem fog megjelenni, mert ez is úgymond fekete próza. Az volt a hivatalos álláspont, hogy feketén ábrázolom a valóságot. Ugyanakkor egy másik oldal meg azt mondta, hogy gyökértelen ember vagyok, akinek semmi köze nincs a valósághoz. Ez a kétoldali támadás egész életemen át kísérte. Szerencsémre Weöres Sándor is írt akkor egy levelet az Egy makró emlékiratairól, Alexander Tisma, a szerb prózairodalom talán legjelentősebb képviselője pedig bejelentette, hogy le fogja fordítani, szerkesztő volt egy könyvkiadóban, ő ott közölni fogja szerbül. Erre nagyon gyorsan kiadta a Forum. A titóista korszakban tényleg szabadabban voltunk, világlátásunk volt, és a modern irodalmat nem vonta kétségbe semmiféle pártdoktrína. Voltak tabu témák, de viszonylagos szabadság uralkodott. És ezzel élni lehetett, és mi éltünk is, hiszen jelentős magyar írók ott kaptak fóru-

mot. A folyóiratban egy igen érdekes, különös nemzedék képviseltette magát. Az Új Symposion népszerű volt Magyarországon, igaz, nem terjesztették, de svarc áruként áthozták-áthozták (még a szegedi jugópiacra is árulták). Úgyhogy sok magyar értelmiségire hatott az Új Symposion szelleme.

– *Több műfajban alkotnál: regényeket, esszéket, novellákat, de drámákat is. Hogyan viszonylanak ezek a te életművedben egymáshoz?*

– Én többlaki ember vagyok, ami a műfajokat illeti. Ezen belül is szeretem a hibrid megoldásokat. Már

ríffe című regényemben írtam a permanens polgárháborúról, még amikor béke volt az országban és körülöttem. Akkor sokan azt gondolták, egy regényíró játszik a szavakkal és a szöveggel. Később a szerbiai újságírók meghökkenve kérdezték, hogyan lehetett előre látni, ami következett. Tehát én, az antivalóság írója sokszor beleesek a valóság csapdájába.

– *Folyamatosan publikálsz cikkeket, esszéket különféle lapokban. Sorra jelennek meg köteteid: Wittgenstein szövőszéke (1995), A nagy Közép-Kelet-Európai Lakoma bezonul a pikareszk regénybe (1998), Peremvidéki élet (2000), ebben az évben több is megjelent. Szabad Sajtó Díj, Déry-jutalom és a Friss Füst Milán-díj jelzi a hivatalos elismerést.*

– Az Exterritóriumnak jó visszhangja volt. 2001-ben megkaptam érte az Év Könyve díjat. Az idén három könyvem jelent meg. A Parainézis című regényem egy régebbi írásom, de most döbbsentem rá, amikor megjelent, hogy benne van még a mai életünkben is a múltnak a traumája és követ bennünket, nem tudom, meddig. Tizenöt évvel ezelőtt azt mondtam, csak regényt írok, most már úgy érzem, hogy valami történelem is van benne. A másik művem a naplójegyzetek: *Időírás, írás közben*. Ugyanis szenvedélyesen szeretek naplót írni. Van néhány kottre való anyagom, de úgy gondolom, ezt nem kell még kiadni. Új könyvem a 2000–2002-es időszakot jegyzi. Ezek a feljegyzések a kisebbségi ember világról, a magyar kultúráról, napi olvasmányaimról, életérzéseimről szólnak. A harmadik könyv a *Hontalan esszék* húsz év tematikus válogatása, amelyet a Jelenkor adott ki. Nagyon szeretem ezt a könyvemet, mert ez az első, amely hosszú időtávot foglal magába. Eddig Magyarországon darabokban ismertek, nem volt folyamatos jelenlétem. Egy könyv, aztán csönd, megint egy könyv, megint csönd. Időközben itt új nemzedékek léptek színre a folyóiratokban, az irodalomban, a kritikában, akik a 90-es években újra fel kellett hogy fedezzenek. Amiatt örülök a *Hontalan* esszéknek, mert folyamatoságot biztosít. És az írói problémáim kontextusát is képviselni tudja.

Csokonai Attila
Fotó: Végel Dániel

Libri

Libri sikerlista

2004. január 9–22.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Réz András: Válogatott szorongásaim Ulpius-Ház Könyvkiadó	1. Felsőoktatási felvételi tájékoztató 2004 Országos Felsőoktatási és Felvételi Iroda	1. Rowling, J. K.: Harry Potter I–V. Animus Kiadó
2. Mayle, Peter: Egy év Provence-ban Ulpius-Ház Könyvkiadó	2. Felsőoktatási felvételi feladatok Országos Felsőoktatási és Felvételi Iroda	2. Marék Veronika: Kippkopp és a hónapok Ceruza Kiadó
3. Burrell, Paul: Királyi szolgálat JLX Kiadó	3. Kerekes Ágnes: Iskolarendszeren kívüli felsőoktatás és érettségi utáni szakképzési lehetőségek 2004 Dokusoft Informatikai Kiadó	3. L'Engle, Madeleine: Csillagvágta Animus Kiadó
4. Karinthy Márton: Ördögörcs 1–2. Ulpius-Ház Könyvkiadó	4. Stahl Judit: Enni jó! Park Könyvkiadó	4. Bakó Krisztina: Ismerkedj a bázisállatokkal Fröhlich és Társai Kiadó
5. Schäffer Erzsébet: Egyszer volt Sanoma Budapest Kiadó	5. Atkins, Robert C. Dr.: Dacolj a koroddal! Maecenas Könyvek	5. Price, Mathew – Augarde, Steve: Kicsi piros autó taxi lesz Lilliput Kiadó
6. Harris, Joanne: Ötnegyed narancs Ulpius-Ház Könyvkiadó	6. Somerville, Nel.: Kínai boroskóp 2004 Édesvíz Kiadó	6. Clarck, Brenda – Bourgeois, Paulette: Franklin születésnapja Lilliput Kiadó
7. Varró Dániel: Túl a Maszat-hegyen Magvető Könyvkiadó	7. Havas Henrik: Vesztő hely Alexandra Kiadó	7. Price, Mathew – Augarde, Steve: Kicsi piros autó balesetet szenved Lilliput Kiadó
8. Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek Helikon Kiadó	8. Váncsa István: Váncsa István szakácskönyve Vince Kiadó	8. Szabó Magda: Bárány Boldizsár – Szigetkék – Tündér Lala Európa Könyvkiadó
9. Mayes Frances: Napsütötte Toszkána Tericum Kiadó	9. Mit kínál a magyar felsőoktatás? Országos Felsőoktatási és Felvételi Iroda	9. Brezina, Thomas: Az éjféli parti Deák és Társai Kiadó
10. Clinton, Hillary: Élő történelem Geopen Könyvkiadó	10. Pease, Barbara – Pease, Allan: Miért hazudik a férfi? Miért sír a nő? Park Könyvkiadó	10. Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön Móra Ferenc Könyvkiadó

A FÓKUSZ KÖNYVTÁRHÁZ SIKERLISTÁJA

2004. JANUÁR 5. – JANUÁR 17.

Szépirodalom:

- García Márquez, Gabriel:
Azért élek, hogy elmeséljem az életemet
Magvető Könyvkiadó
- Kertész Imre: Sorstalanság
Magvető Könyvkiadó
- Márai Sándor:
Eszter hagyatéka és három kisregény
Helikon Könyvkiadó
- Moldova György:
A tékozló koldus 1. A mentők csillaga
Urbis Könyvkiadó
- Moldova György:
A tékozló koldus 2. A foltozott halál
Urbis Könyvkiadó
- Moldova György: A tékozló koldus 3. Járókerettel
Urbis Könyvkiadó
- Kosztolányi Dezsőné, Harnos Ilona:
Európába Riport az egészségügyről
Urbis Könyvkiadó
- Burokban születtem
Noran Kiadó
- Phillips, Arthur: Prága
Európa Könyvkiadó
- Bradbury, Ray: Fahrenheit 451
Göncöl Kiadó
- Márai Sándor: Fűves könyv
Helikon Kiadó

Ismeretterjesztő:

- Felsőoktatási felvételi tájékoztató 2004
Országos Felsőoktatási és Felvételi Iroda
- Markó Imre: PC Hardver konfigurálás és installálás
LSI Informatikai Oktatóközpont
- Fejezetek a pszichológia alapterületeiből
ELTE Eötvös Kiadó
- Atkinson: Pszichológia 2.
Osiris Kiadó
- Müller Péter: Titkos tanítások
Jonathan Miller Kft.
- Váncsa István: Szakácskönyve. Ezeregy recept
Vince Kiadó
- Schiff András:
A zenéről, zeneszerzőkről, önmagáról
Vince Kiadó
- Hamvas Béla: Az ősök nagy csarnoka I.–II.
Medio Kiadó
- Dr. Deák Sándor:
Gyógyítás fény- és színterápiával
Dr. Deák Sándor
- Endrei Judit: Mindörökké nő
Endrei Könyvek

Ifjúsági és gyermek:

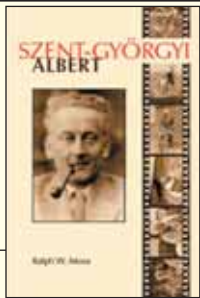
- Varró Dániel: Túl a Maszat-hegyen
Muhi Andris és a Pacák birodalma
Magvető Könyvkiadó
- Ha majd hatéves leszek – versek kicsiknek
Sziget Kiadó
- Rowling, J. K.: Harry Potter és a Főnix rendje
Animus Kiadó
- Rowling, J. K.: Harry Potter és a Tűz Serlege
Animus Kiadó
- Maréka Veronika: Kippkopp és a hónapok
Ceruza Kiadó
- Chan, Darren: A vámpír herceg
Móra Ferenc Könyvkiadó
- Varga Katalin: Gőgös Gúnár Gedeon
Móra Ferenc Könyvkiadó
- Baráth Katalin: Ida és az aranygyapjú kalandozások a görög istenekkel
Konkrét Könyvek Kft.
- Ballai László: A kitagadott
Mágus Kiadó
- Allende Isabel: A vademberek nyomában
Európa Könyvkiadó

Szent-Györgyi Albert akár három Nobel-díjat is kaphatott volna! Az elfoglaltsággal nem válódható amerikai tudományos újságíró, R.W. Moss sokszínű életrajzban adja közre a tudós fausti küzdelmét, az élet titka iránti olthatatlan kíváncsiságát és a zseni elengedhetetlen konfliktusait a tudomány notabilitásaival.

Moss, Ralph W.:
Szent-Györgyi Albert és a C-vitamin felfedezése

3300 Ft, a kiadóban 15% kedvezménnyel.

Typotex Kiadó 1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Telefon/fax: 316-3759, www.typotex.hu

Korlátozott számban ismét kapható!

Osvát Ernő:
Az elégedetlenség könyvéből

Összegyűjtött írások
302 oldal, kötve 1200 Ft

Megrendelhető a szerkesztőségben:
1114 Budapest, Hamzsabégi út 31.
Telefon/fax: 466-0703. A megrendeléseket postán,
utánvétellel teljesítjük, a postaköltséget felszámítjuk.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvtárházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)

Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Minden könyvet egy helyről!

ÉLJÜNK VELÜK!

Alkalmazott drámajátékok
a gyógypedagógiai gyakorlatban
(Szerk.: Szücsné Pintér Rozália)

Kiadványunkat olyan pedagógusoknak ajánljuk, akik tanulásban vagy értelmileg akadályozott gyermekekkel foglalkoznak és érdeklődnek minden olyan módszer iránt, amellyel élményszerűvé, hatékonyabbá tehetik oktató-nevelő munkájukat.

Három – több évtizede tanító – gyógypedagógus ajánlja kollégáinak a drámapedagógia eszköztárát. Ők felismerték, hogy a játékban,

drámajátékban az értelmi képességekben megjelenő különbségek feloldódnak, háttérbe szorulnak és átadják helyüket az együttes élményből fakadó örömmek. A kötetben szereplő drámajátékokat, gyakorlatokat, komplex foglalkozásokat sikerrel lehet alkalmazni az ép és sérült tanulók együttes foglalkoztatása keretében is.

A könyv adatai: A/4-es, tízfűzőt – 56 oldal – 850 Ft

CANDY Bt.
8200 Veszprém, Lóczy L. u. 6./C.
Telefon/fax: 88-422-493
E-mail: kandibt@freemail.hu

Várak, ahogy dédapáink látták

■ *Hárman ülünk az asztal körül. Az Emléklapok a régi Magyarországról sorozat szerzőivel beszélgetek. A Várak című, mutatós albumot a viszonylag új Mérték Kiadó jelentette meg, amely megalakulásának első évében, tavaly majdnem ötven könyvet gondozott. A Várak kötet egyik szerzője, Száraz Miklós György a szövegért, másíka, Tóth Zoltán a képekért „felelős”.*

– *Miért pont a várakra esett a választásuk, hiszen tucatszám találunk a piacon hasonló témájú könyveket az elmúlt évek terméséből – faggattam őket.*

– Mindketten imádjuk a várakat – ragadja magához a szót Száraz Miklós György –, kalandos a históriájuk, romantikája is van, s mi tagadás, azt is gondoltuk, hogy a téma eladható, tehát ez olyan könyv, amivel pénzt tudunk keresni. Szeretjük a történelmet is, én történész, régész, levéltáros vagyok, bár igazában félve mondom ezt, mert rögtön úgy verik el rajtam a port, mint szakértőn, holott én soha az életben nem működtem a szakmában.

– *Netalántán nem bű a történelmi dokumentumokhoz?*

– Dehogynem, de azért sok olyasmit szeretek, kezdve, mondjuk a kettős honfoglalás-elmélettel, amit a hivatásos, akadémikus magyar történet-tudomány komolytalannak vagy legalábbis nem kellően megalapozottnak minősít. Én, ha nekem szimpatikusak ezek az elgondolások, megengedhe-

tem magamnak, hogy beépítem azokat a szövegembe. Természetesen nem állításként, hanem megengedően, hogy lehetett volna így is. Ezt a szófordulatot éppen az öreg László Gyulától tanultam. A Várak nem történelmi könyv, hanem ismeretterjesztő jellegű.

– *S a vitatott elméletek is beleférnek az ismeretterjesztésbe?*

– Hogyne férnének, sőt jól illeszkednek az elgondolásba, amely miatt a sok hasonló tárgyú könyv ellenére belefogtunk ebbe a vállalkozásba. A többi város könyv többnyire az építkezés történetét, a tulajdonosok listáját és az erődítmény legendáját közli, esetleg a komolyabb építészettörténelmi feldolgozások beleágyazzák az architektúra egyetemes történetébe. Mi felsorolásszerűen közlünk a várról néhány érdekességet. Inkább arról szólunk, hogy milyen volt, milyen lehetett ott az élet, mit ettek, ittak, hogy leveleztek, hogyan szerették egymást, miként szerettek. Irunk kertekről, élelmszerekről, ruhákról, a várbelieket körülvevő limlomokról és tárgyokról, padlásokról, az asszonyok és a férfiak szerepéről, és természetesen hősieségről, vitézségről, galádságról. Egy életszagú könyvet próbáltunk létrehozni, amely nem követ időrendet, nem jut el valahonnét valahová. A lovag- és törökkort látatjuk, amikor a várak épültek s működtek.

– *Egyes várakhoz kötődve oldották meg ezt, vagyis találkozik a kép és a szöveg?*

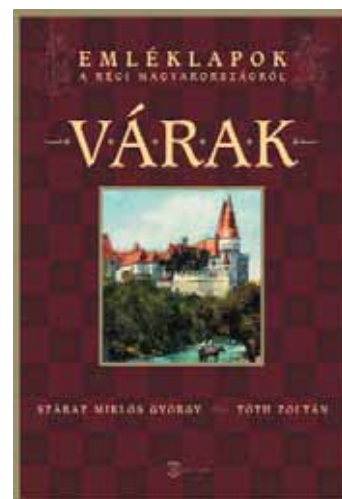
– Nem. A könyvben az egyik oldalon fut a tizenhárom esszészzerű szöveg, ezek bármelyik vagy mindegyik várra érvényesek lehetnek, azután következik minden várnál csíkokban az általános ismertető, majd pedig a jobboldali oldal-félen az illusztráció következik. A mi könyvünk egyik különlegessége a grafikai anyaga, mert ezek százéves, gyönyörű

képek, amelyeket esetenként fotóművészek készítettek, régi mesterek, akik begyalogolták a vidéket, megkeresték a legjobb nézőpontot, a legjobb megvilágítást. Mindegyik egy kis, megkomponált műalkotás.

– Képeslapokat használtunk kilencvenöt százalékban, amelyeket az első világháborúig gyártottak – veszi át a szót a szerzőtárs, Tóth Zoltán. – Későbből néhány fotót válogattunk az albumba. Forrásanyagként kezeltük ezeket a kordokumentumokat: kinagyítottuk oldalpárnák, egészen hatalmas méretre, vagy a fekete-fehér képeslapokat számítógéppel ki is festettem a születésük korának szokása szerint.

– *A színekkel lehet játszani, sejtett vagy remélt hangulatokat idézni. Saját elgondolása vagy dokumentumok alapján árnyalta a képeket?*

– Előfordult, hogy ugyanarról a várról két képeslapot találtunk. Kézenfekvő lett volna a színeset fölhasználni, de a fekete-fehér éleesebb volt, tehát azt vittem be a számítógépbe és a színes alapján kifestettem. A többit pedig a saját ízlésem szerint „sátoztam”, de igyekeztem úgy eljárni, hogy avatatlan szem ne vegye észre, melyik volt eredeti, s melyik nem. A közönség az olvasótalálkozón mégis elég nagy találati aránnyal megmondta, hogy melyiket készítettem én. Természetesen nem akartam eltitkolni, de olyat sem szerettem volna tenni, ami szöges ellentétben áll az akkori kor szokásaival. A térkép szintén saját munkám: amellett, hogy segít elhelyezni a várakat a korabeli Magyarországon, önálló grafikai alkotás. Váraink java része a Felvidéken, illetve Erdélyben található, tehát ráfér az olvasóra a tájékoztatás, hiszen a legtöbbről az emberek már azt sem tudják, hogy hol található. A földrajzi meghatározást ha-

gyományos térképek alapján végeztem, a rajzossága vagy díszítőelemei pedig talán támaszkodnak valamelyest a barokk hagyományokra.

– *Fellelhető-e, legalább romjainkban a kötetben említett várak?*

– Természetesen, de van olyan vár, amelynek az állaga az elmúlt száz évben sokat romlott, falai dőltek le. Trencsénél tíz-tizennyolc méteres falszakaszok zuhantak le 1916-ban, de a mi képeink között akad olyan, amelyik az 1905-ös állapotot rögzítette. Más erődítmény kibírt öt-hat-tíz évét, de 1944-ben leégett. A kötetben hatvanegy vár szerepel, ezek közül körülbelül húsz maradt olyan állapotban, amilyenben akkor volt, amikor 1920-ban vagy 1940-ben elhagyta a magyar tulajdonosa. Számos képet közlünk tehát, amelyet mai fotós már nem tudna megörökíteni. A száz évvel ezelőtti képeslapok őrzik azt a középkori településszerkezetet, amelyet mára elfedtek a be- és átépítések, a lakótelepek, a gyárak.

– *Mondana példát arra, hogy hol sikerült elfedni a vári környezetet későbbi építkezésekkel, noha az erődítmények általában magaslatra épültek?*

– Elég, ha a Budai várat említem. A századfordulón a Tabán még eredeti állapotában látszott, szinte olaszországi kisvárosához méltó apró utcácskáival, zezugaival, de az 1930-as években eltűnt a városképből.

M. Zs.

A legnagyobb választék
A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN
Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK
1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Telefon: 268-1103, fax: 267-9789
4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
Telefon: 52/ 322-237, fax: 52/416-091
3530 Miskolc, Széchenyi u. 7.
Telefon/fax: 46/348-496
7621 Pécs, Jókai u. 25.
Telefon: 72/312-835, fax: 72/314-988
6720 Szeged, Tisza L. krt. 34.
Telefon/fax: 62/420-624

SZAKKÖNYVÁRUHÁZAK
Broadway Könyvesbolt
1065 Budapest, Nagymező u. 43.
Telefon: 332-5157
Magvető, Athenaeum, Corvina (MAC) Klub
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b
Telefon: 338-2739, fax: 484-0842
Iskolacentrum
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-3595, fax: 311-1876
Mediprint Orvosi Könyvesbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
Szakkönyvárúház
1065 Budapest, Nagymező u. 43.
Telefon: 373-0500, fax: 373-0501
Technika Könyvesbolt
1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008

Minden ami zene

Kodály Zoltán Zeneműbolt, Antikvárium és Hangszerbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon: 317-3347, fax: 317-4932
Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312, fax: 318-3500

KÖNYVESBOLTOK
6500 Baja, Déry sétány 5.
Telefon/Fax: 79-322-582
1085 Budapest, József krt. 63.
Telefon: 328-0754, fax: 328-0755
1111 Budapest, Bartók B. út 50.
Telefon/fax: 466-5169, 386-0201
5600 Békéscsaba, Andrásy u. 3-5.
Telefon/fax: 66-450-550/221 mellék
5600 Békéscsaba, Andrásy u. 6.
Telefon/fax: 66-445-433
2040 Budaörs, Szabadság u. 34-1.
Telefon: 23-428-697
3300 Eger, Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon: 36-517-758, fax: 36-517-757
8640 Fonyód, Béke u. 3.
Telefon: 85-560-320, fax: 85-560-321
9021 Győr, Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96-319-760
9021 Győr, Bajcsy-Zsilinszky u. 42.
Telefon/fax: 96-518-467, 96-324-611
6800 Hódmezővásárhely, Szegfű u. 8.
Telefon: 62-239-336
6100 Kiskunfélegyháza, Mártírok út 1.
Telefon/fax: 76-467-399
4600 Kiszvárd, Szent L. u. 13.
Telefon: 45-506-140, fax: 45-506-141
7300 Komló, Városház tér 7.
Telefon/fax: 72-482-859
9730 Kőszeg, Városház u. 1.
Telefon/fax: 94-364-047
3530 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 2-4.
Telefon/fax: 46-509-513, 46-509-514
2750 Nagykőrös, Derkovits u.1.
Telefon/fax: 53-352-546
4400 Nyíregyháza, Bercsényi u. 5.
Telefon: 42-506-253, fax: 42-506-254
5900 Orosháza, Győry Vilmos tér 1.
Telefon: 68-473-315, fax: 68-418-112
3060 Pásztó, Kölcsey F. u. 14.
Telefon/fax: 32-563-300
7621 Pécs, Széchenyi tér 8.
Telefon/fax: 72-310-427
2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 12.
Telefon/fax: 24-424-855
3100 Salgótarján, Bem út 2.
Telefon/fax: 32-512-755
9400 Sopron, Előkapu út 5.
Telefon/fax: 99-312-868
5540 Szarvas, Kossuth u. 21/2.
Telefon: 66-214-937
7100 Szekszárd, Garay tér 14.
Telefon/fax: 74-413-469
2000 Szentendre, Fő tér 5.
Telefon/fax: 26-311-245
6600 Szentes, Kossuth u. 11.
Telefon/fax: 63-318-673
3170 Szécsény, Rákóczi út 92.
Telefon/fax: 32-372-650, 32-343-455
9700 Szombathely, Foghíj 3.
Telefon: 94-505-855, fax: 94-505-854
2800 Tatabánya, Réti út 166.
Telefon/fax: 34-304-304
2600 Vác, Széchenyi u. 31.
Telefon/fax: 27-306-543
9800 Vasvár, Március 15. tér 3.
Telefon/fax: 94-370-178
8900 Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 22.
Telefon/fax: 92-599-150

FokuszOnline könyvárúház – WWW.FO.HU

Hirdetésfelvétel

Előfizetés:

466-0703

FAHRENHEIT 451

– BRADBURY KÖNYVE
ÚJRA A KÖNYVESBOLTOKBAN

„Valaha a könyvek... kevés emberhez szóltak. Később aztán a népeesség nőtt. A filmek, a rádió, a képeslapok és könyvek színvonalát le kellett szállítani a pudingporgyártás szellemi szintjére...

A klasszikusokat lerövidítették, hogy beleférjenek valami tömegkönyv két percre kimért hasábjába... Sokan csak annyit tudtak a Hamlet-ről, amennyit egyoldalnyi terjedelemben sűrítve olvashattak egy könyvben, amelynek ez volt a mottója: »Tartson lépést szomszédjaival – olvassa a klasszikusokat.« A bölcsődétől a főiskoláig, s onnan vissza a bölcsődébe – íme, ez nagyjából az elmúlt öt évszázad szellemi fejlődése... Az élet: a ma. Csak a munka, meg utána a szórakozás. Minek tanulni? Hisz elég, ha megnyom az ember egy gombot... Minél több sport, zsvaj, társas élet, szórakozás, annál kevésbé kell gondolkodni, nem?»

GÖNCÖL KIADÓ
1519 Budapest,
Pf. 351.
Telefon: (1) 361-4370

HÚSVÉTI KÖNYVVÁSÁR

2004. március 24. – április 12.

Budapest, V. ker. Deák Ferenc tér

Részvételi díj:

4 m² pavilon – 190 000 Ft + áfa / 20 nap
6 m² pavilon – 250 000 Ft + áfa / 20 nap

Jelentkezés:

Új Kar-Ton Kft.

1093 Budapest, Boráros tér 2. 1/7.
Telefon: 217-9319, 217-8308
E-mail: ujkarton@axelero.hu

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével.

A Könyvhétet megrendelheti a szerkesztőség címén:
1114 Budapest, Hamszabégyi út 31. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhétet 1 évre 3528 Ft előfizetési díjért.
Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....
CÍM.....
.....

Vince Kiadó Gál Katalinnal

beszélget Nádor Tamás

Színvonalas és szép, szép és színvonalas – e kiadói mottó, szóikerpár kettős közlése is jelzi: egyenrangú jelzők ezek a kiadó munkásságában. S amit jeleznek immár tucatnyinál is több esztendője: művészeti monográfiák, albumok, társadalom- és természettudományi ismerettovábbító művek, könyvek a pedagógia, a pszichológia, a jog köréből, családi, utazási, szakácskodást segítő kötetek, életviteli munkák stb. Elsőrendű szerzők publikálnak itt felső fokon. De úgy, hogy többrétűen gondolkodó olvasók ne csak értve, de szívesen is forgassák mindazt, amit ettől a kiadótól kaphatnak.

■ – Talán még ma is szokatlan nálunk, hogy a tulajdonos nevét viselje kiadója. Am Vince Gábor emblemikus könyves személyiség volt. Mai ügyvezető igazgatóként ön miképp képviseli-követi szellemiségét?

– Ő a férjem. Ma is, halála óta is. A hetvenes években kezdte pályáját, a Kossuth Kiadó szerkesztője, majd az ÁKV igazgatója volt, mielőtt 1991-92 fordulóján megalapította kiadónkat. Mondván: „Igaz, vállalkozónak már egy kicsit öreg vagyok, de ahhoz még nem, hogy ebbe a saját felelősségemre belekezdjek.” Meg is valósította, amit akart: otthon lévén a könyvvilágban, máig masszív, kitűnő stábot hozott létre, tudta, mit érdemes kiadni, remek szerzőkkel dolgozott, figyelemmel kísérte kiadványaink sorsát. Magam is alapító tagja vagyok a kiadónak, s kezdettől itt is dolgoztam, noha főállásban klinikai pszichológus voltam, a SOTE adjunktusa, amíg ő beteg nem lett. Akkor fokozatosan átadta nekem a munkát. Most is az általa elképzelt, gyakorolt szellemiségben működünk.

– És találékonyan... Komolyabbra fordítva a szót: silányosodás és bukvarosodás évadján miképp adtak, szereztek-szerznek a költségesen előállítható-eladható minőségnek is esélyt?

– Meggondolt témaválasztással, a szakterületek lehető legjobb s valóban írástudó szerzőinek felkérésével. És abban a derült, vagy inkább realista meggyőződésben: a jó és szép könyv – ha nem is reménybeli mennyiségben – soha nem megy ki a divatból, mindig lesznek igényes olvasók. Arculatunk kialakításában az is közrejátszott, hogy a Taschen, illetve a Könemann Verlag kizárólagos terjesztőiként működhetünk. Saját szerzőink, illetve e két nem-

zetközi kiadó kötetek fordítása révén igen gazdag kínálatot szolgálhatunk. Vakmerő entrée-val indultunk: 1992 karácsonyan egyszerre tucatnyi művészeti kismonográfiát publikáltunk. Sikerral.

– Kérdezhetném erre, hogy vérszemet kaptak-e, ám ismeretes – elnézést az olcsó szóhasználatért –: sikertörténetük azóta is tart. Minek köszönhető ez?

– Talán annak, hogy kerestük, megtaláltuk és markánsá alakítottuk az arcunkat, arculatunkat. Tárgyszerűbben: reprezentatív kiadványunk a művészeti stílusok sorozata. Román-, Barokk-, Gótika-, Reneszánsz-, Egyiptom-, Impresszionizmus-album után jön a Szecesszió. Összefoglaló történeti munkák ezek, kierlelt megállapításokhoz társulnak bennük friss kutatási eredmények. Reprodukcióik minősége és írásmódjuk garantálja: szakember éppúgy élvezheti őket, mint a művészetkedvelő. Kiadtunk hasonló értékű nagymonográfiákat; a Leonardótól, Van Goghtól Gaudíig, Toulouse-Lautrectól, Klimttől Dalíig ívelő sorban most Picasso következik. Említett művészeti kismonográfiáink számos – mondjuk Bosch, Rembrandt, Renoir, Chagall, Monet, Klee, Warhol, Hopper, Kahlo munkásságát lendületesen bemutató – kötetéhez idén Vermeer és Goya tömören is oldott elemzése illeszkedik, s mint a sorozat korábbi darabjaiban: színvonalas illusztrációk kíséretében. Ebből is kitetszhet: a képzőművészet sokrétű ismeretése, megjelenítése kiadónk egyik meghatározó „arcvonása”. Divattörténet, fotóművészet szintén szerepel könyvespolcunkon. A filmvilág ugyancsak: Jancsó Miklós, Szabó István pályarajza, műelemzése

stb. után Fábri Zoltán-monográfia és a Sorstalanság filmkönyve készül (az utóbbi öt nyelven). Akárcsak jó néhány más kötetünk, ez sem csupán itthon jelenik meg, ott lesz majd Európa és az USA könyvesboltjaiban.

– Hangsúlyval említette művészeti kiadványait, de, gondolom, külsőleg-belsőleg hasonló mértékben jellegzetes kötetek a Világ|Egyetem, illetve a Tudomány|Egyetem szériák darabjai...

– Igen, ezek is „tetőtől talpig” Vince-könyvek. A Brockmann-ügynökséggel jó évtizede kiépített kapcsolatunk révén számos külföldi kutató természettudományi művét megjelentethettük Világ|Egyetem sorozatunkban. A kozmológiától a biológiáig, a matematikától a számítógépig csakugyan világhírű, „ötcsillagos” tudósok összegenéseit tudományáguk történetéről és annak naprakész szemléletéről, legfrissebb eredményeiről. S ezúttal valóban vérszemet kaptunk. Tudva, hogy tudósaink méltó társai a külföldieknek, és nem kevésbé kitűnő tollforgatók, illetve immár tasztatúra-kopogatók, elindítottuk Tudomány|Egyetem sorozatunkat is, a természet- és társadalomtudományi diszciplínák körében. Hasonló jegyben, a legrégebbiektől a novumok novumáig elkísérve az adott tárgyat: a kémiától a geológiáig, az őslénytantól a DNS-ig; vagy mondjuk a történelemben Deák Ferencről Gömbös Gyulán át Nagy Imréig. Hely hiányában mellőzöm a további kitűnőnél kitűnőbb művek és szerzők felsorolását.

– Publikáltak továbbá művelődéstörténeti értékű úti- és szakácskönyveket, hangszertörténeti munkát, könnyűzenei kismonográfiákat, kis „képeskönyveket” fővárosunkról (Budapest 1900–2000; Zsidó Budapest; s ha jól tudom, most jön a Vár), és így tovább. Egyaránt szépek és színvonalasak. Mi szavatolja az ilyen egyöntetűséget?

– Nagy tapasztalatú, kitűnő szakember, Krén Katalin kiadói igazgató irányítja a munkát. Igen felkészült munkatársak fogadják, szerkesztik az említett szellemi elit írásait. Hagyományosan, nagy figyelemmel, többszörös kontrollal dolgozunk a kéziratgondozástól a nyomdáig. Törzsolvasóink ismeretében gondoskodunk a terjesztésről is. S mert szerzőink nagy része egyetemi oktató, óhatatlanul meg is újul szellemi holdudvarunk. Könyvavatóink mindegyike izgalmas esemény számunkra: vizsga és szembesülés. Az ilyen ünnepi pillanatokban nagy levegőt veszünk, aztán dolgozunk tovább.

MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVHÓNAP

2004 február

Ha részt akar venni egy izgalmas versenyen,
ahol
növelheti üzlete forgalmát és értékes díjakat nyerhet,
akkor
jelentkezzen a Mezőgazdasági Könyvhónap
kirakatversenyére!

NEVEZÉS

Három darab színes fotóval a berendezett kirakatról, 2004. február 15-ig,
a Mezőgazda Kiadó címén: 1165 Budapest, Koronafürt u. 44. • Tel: 407 1020/35

DÍJAK KATEGÓRIÁNKÉNT

1. díj: 250 000,- Ft értékű szakkönyv
2. díj: 150 000,- Ft értékű szakkönyv
3. díj: 100 000,- Ft értékű szakkönyv
a KÖNYVISTÁLLÓ választékából

NEVEZHETNEK

1. KATEGÓRIA: Könyvesbolt-láncok
2. KATEGÓRIA: Egyéni könyvesboltok, gazdaboltok, vadászboltok,
vetőmagboltok, egyetemi-főiskolai árusítóhelyek

MEGJELENT KÖNYVEK

2004. JANUÁR 9–22.

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhazsnú Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már felajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

A

A béke művészete. Béke Nobel-díjasok beszélnek emberi jogokról, ellentétekről és kibékülésről. Kristály Alapítvány. Fűzött: 1990 Ft
A kis orosz király. Anno. Kötött: 1000 Ft
Alice Csodaországban. Anno. Kötött: 1000 Ft
A modern festészet. TKK. Kötött: 12000 Ft

B

Balázs Zoltán: A politikai közönség. Osiris. (Osiris könyvtár. Politológia) Fűzött: 2580 Ft
Bevezetés a régi magyar irodalom filológiájába. 3. átd. és kiegészítve. kiad. Universitas. Fűzött: 1950 Ft
Bori Imre: Az élet és halál ősfája alatt. Írások Juhász Ferenc költészetéről. Forum. Fűzött: 980 Ft
Bradford, Barbara Taylor: Akihez tartozol. Európa. Fűzött: 1300 Ft

C

Castelot, André: Napóleon és a nők. Európa. Fűzött: 1300 Ft

Cs

Cseke Péter: Időrobbanás. Esszék, tanulmányok, dokumentumok a szellemi útkeresés műhelytörténetéből. Széphalom Kvműhely. Fűzött: 2600 Ft
Cselenyák Imre: A légionárius. Az elit római szerelme és küzdelmei. Püldo. Kötött: 1000 Ft
Csetri Elek – Szabó Béla: Erdélyi fejedelmek arcképcsarnoka, 1541–1690. Művelődés. Fűzött: 2240 Ft

D

Derrida, Jacques: Az idő adománya. A hamis pénz. Gond-Cura Alapítvány. Palatinus. (Gutenberg tér 9.) Fűzött: 2490 Ft

E

Endrey Antal: A másik Magyarország. Erdély történelme. Endrey A. Boldogasszony Kv. Fűzött: 1792 Ft
Erdélyi István: Hol sírjaik domborultak... A honfoglaló magyarság temetői a Kárpát-medencében. M. Östört. Közősség Egyes. (Östörténi füzetek 1.) Fűzött: 1120 Ft
Erdődi Gábor: Holdudvarlás Napudvarlás. Erdődi Gábor versei, 1993–2003. Új Mandátum. Fűzött: 980 Ft

F

Fehér Majzik Sarolta: A virággal forgó házikó. Accordia. Fűzött: 990 Ft
Fercsik Erzsébet – Raátz Judit: Kommunikáció szóban és írásban. 6. kiad. Krónika Nova. Fűzött: 860 Ft
Fijalkowski, Włodzimierz – Jedrzejska-Wróbel, Rokszana: Itt vagyok! Az emberi élet első hónapjainak képes története. Kairoz. Magzatvédő Társ. Kötött: 3300 Ft
Freeman, David: Az egyiptomi barát. Bastei Budapest. (Orion könyvek) Fűzött: 1100 Ft

G

Gábor Kálmán – Kabai Imre – Matiscsák Attila: Információs társadalom és az ifjúság. Belvedere Meridionale (Ifjúsági korszakváltás) Fűzött: 560 Ft
Grimm, Jakob – Grimm, Wilhelm: Legszebb Grimm mesék. Anno. Kötött: 1200 Ft
Gulyás József: Közel és távol. Versek. Forum. Fűzött: 1120 Ft

H

Három vándorló királyfíru való historia. A sárospataki kéziratok népmesegyűjtései (1789). EFL. L'Harmattan (Folklor) Fűzött: 1500 Ft
Horváth Ágnes, T.: Az ókori Kelet. Belvedere Meridionale, 2003. (Belvedere jegyzetek 2.) Fűzött: 746 Ft
Horváth Ágnes, T.: Óskor. Belvedere Meridionale. (Belvedere jegyzetek 1.) Fűzött: 560 Ft
Huyghe, Edith – Huyghe, François-Bernard: Világképek. Az Univerzum ezeregy meséje Galilei előtt. Európa. Kötött: 2500 Ft

J

Jakes, John: Titkos küldetés. M. Kvkklub. Kötött: 2340 Ft
Jakobovits Ákos – Jakobovits Antal: Az ikerterhesség anyai és magzati orvostana. Golden Book. Kötött: 14900 Ft

K

Kentauro: Kentauro. [festmények és diszlettervek] : [art works & stage design]. Hanga K. Fűzött: 6990 Ft
Krasznahorkai László: Krasznahorkai beszélgetések. Széphalom Kvműhely. Írók Szakszerv. Fűzött: 1700 Ft

L

Lányi András: Létezik-e?. Esszék. Hanga K. Új Mandátum. Fűzött: 1980 Ft
Lindgren, Torgny: A tüdökása. Széphalom Kvműhely. Fűzött: 1600 Ft
Lindsey, Johanna: Vad éden. M. Kvkklub. Kötött: 1590 Ft

M

Makkai-Kiss Nóra: Átvirasztott csönd. Összmagyar Test. Fűzött: 1390 Ft
Mándy Iván: Robin Hood. Új Palatinus. Kötött: 1800 Ft
Matits Ferenc: Protestáns templomok. Városháza. (A mi Budapestünk) Fűzött: 400 Ft
May, Karl: Az Ezüst-tó kincse. Minerva Nova. (Jonatán könyvmolyképző)

N

Nagy J. Endre: Szociokalandozások. Válogatott szociológiai tanulmányok. Savaria Univ. Press. Fűzött: 2950 Ft
Niccoli, Riccardo: Repülők. A világ legismertebb repülőgéptípusai. M. Kvkklub. (Földön, vízben, levegőben) Kötött: 2300 Ft

P

Pilinszky János: "Mindenből költészet lesz és csend..." Pilinszky-élmékek, dokumentumok. Osiris. Fűzött: 1680 Ft
Pivárcsi István: Drakula gróf és társai. Nagy vámpírkönyv. Új Palatinus. Kötött: 2890 Ft

Q

Quick, Amanda: Fegyverletétel. 2. kiad. Maecenas.

R

Regős István: Leszbi vagy nem lenni. Bookmaker. Kötött: 1990 Ft
Rigby, Ray: A domb. M. Kvkklub. (Híres háborús regények) Kötött: 1750 Ft
Rökusfalvy Pál: Gyökereink. Válogatott tanulmányok. Széphalom Kvműhely. Fűzött: 2400 Ft

S

Simon Marián: Valami más. Beszélgetések építésznökkel. Terc. (Építészet/elmélet 7.) Fűzött: 1200 Ft
Süttő Szilárd: Anjou-Magyarország alkonya. Magyarország politikai története Nagy Lajostól Zsigmondig, az 1384–1387. évi belviszályok okmánytárával. (1. köt.) Belvedere Meridionale. (Belvedere-monográfiák 2.) Fűzött: 1700 Ft
Süttő Szilárd: Anjou-Magyarország alkonya. Magyarország politikai története Nagy Lajostól Zsigmondig, az 1384–1387. évi belviszályok okmánytárával. (2. köt.) Belvedere Meridionale. (Belvedere-monográfiák 2.) Fűzött: 1700 Ft

Sz

Szabó Péter–Számveber Norbert: A keleti hadszíntér és Magyarország, 1943–1945. Püldo. Kötött: 2450 Ft
Száz magyar költő legszebb versei Balassától Weöresig. Új Palatinus. Kötött: 2600 Ft

T

Tarján Tamás: Prosperónak nincs pálcája. Színkritikák. Savaria Univ. Press. (Isis-könyvek) Fűzött: 2480 Ft
Thuróczy Katalin: Micsoda viracsai. Forró Marcink. Neoprológus. Kötött: 1600 Ft
Tiszaváry Ervin: Évődő példázat. (Válogatott versek). Széphalom Kvműhely. Fűzött: 1600 Ft
Török András István: Magyar sors, magyar szellem, magyar anyanyelv. Miniátor. Fűzött: 985 Ft
Tóth Antal: Revolúció. A kelet-európai átalakulás politikai és gazdasági ismérvei: a magyar példa. Új Mandátum. Fűzött: 2480 Ft

V

Vasy Géza: Szarvas-ének. Közéletek Juhász Ferenc életművéhez. Széphalom Kvműhely. Fűzött: 1200 Ft
Vojnits Imre: Amerer nézünk. Versek, 1996. január – 2003. június. Savaria Univ. Press. (Bár könyvek) Fűzött: 990 Ft

W

Wood, Barbara: Doktornő. M. Kvkklub. Kötött: 1890 Ft

Y

Yeats, William Butler: A kelta homály. Új Mandátum. Hanga K.

Z

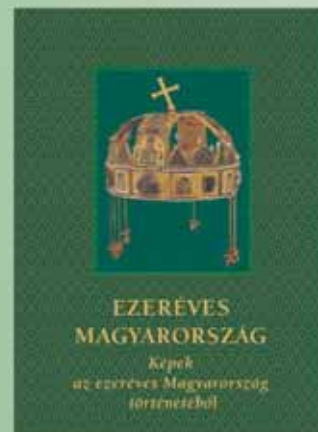
Zolnay László: Borostyán és bogáncs. Egy XX. századi orvos emléktörédei. Night Child BT. Fűzött: 2240 Ft

VÁLASSZA AZ APÁCZAI KIADÓ REPREZENTATÍV KIADVÁNYAIT!

A MAGYAROK BEJÖVETELE

Az Apáczai Kiadó a MILLECENTENÁRIUM emlékének szeretne tisztelegni ezzel a kiadvánnyal, amelyben FESZTY ÁRPÁD A MAGYAROK BEJÖVETELE című képeinek bemutatásával adózunk legnagyobb történelmi eseményünknek, a honfoglalásnak.

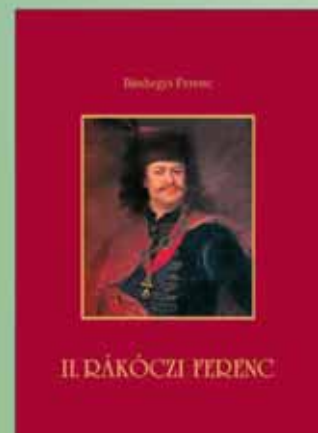
EZERÉVES MAGYARORSZÁG

Ez a kötet a magyar állam fennállásának 1000. évfordulójára készült. Ebből a jeles alkalomból az Apáczai Kiadó szeretne bepillantást adni évezredek történelmi múltunkba; honnan jöttünk, mit csináltunk, mi történt velünk, és milyenné váltunk az embert próbára tevő évezred alatt.

KOSSUTH LAJOS AZT ÜZENTE...

Az Apáczai Kiadó Kossuth Lajos születésének 200. évfordulójára tiszteleg ezzel a gyönyörű könyvvel. Kossuth Lajos a magyar történelem vitathatatlanul egyik legjelesebb alakja. Életművével nem csupán a magyar történelem lapjaira írta be a nevét, hanem az egyetemes történelem is jegyzi dicsőségét.

II. RÁKÓCZI FERENC

Nemzeti történelmünk méltán tartja II. Rákóczi Ferencet a Szent István alapította ezeréves államiságunk egyik legkiválóbb államférfiújának. Nagyságának szeretne adózni az Apáczai Kiadó ezzel a reprezentatív kiadvánnyal. Életműve mindig emlékezetünkben fog élni.

**AJÁNLIJUK NAGYTERJESZTŐKNEK,
MAGÁNSZEMÉLYEKNEK EGYARÁNT**

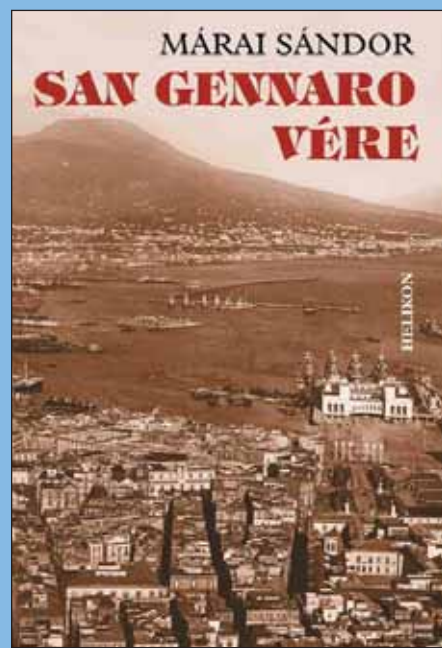
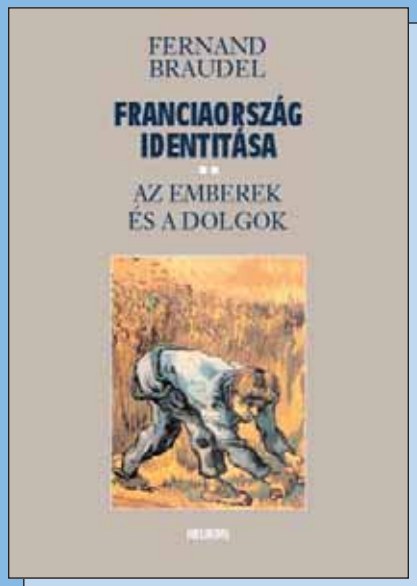
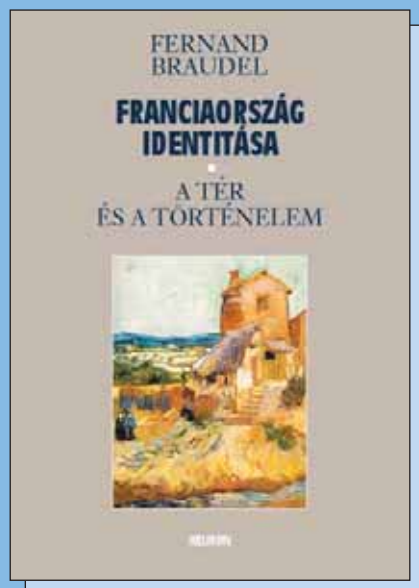

Megjelent Braudel művének második kötete,

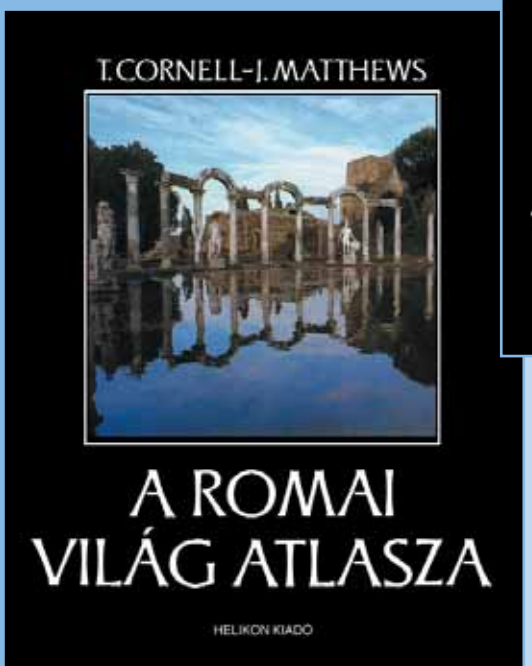
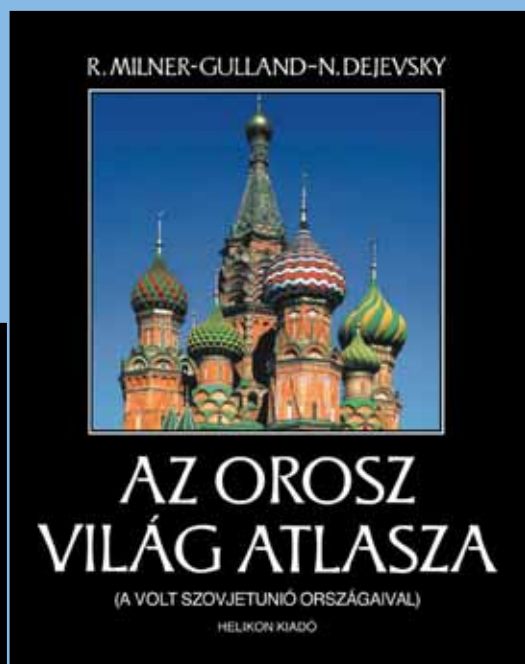
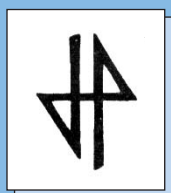
Az emberek és a dolgok

I. kötet 330 oldal – 3990 Ft

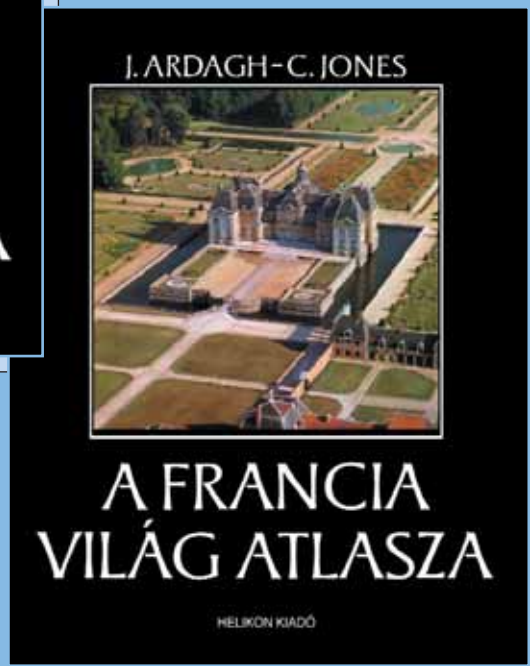
II. kötet – közel 600 oldal – 5990 Ft

Megtörténik-e a csoda?
Megőrizhető-e az európaiság
hagyománya?
240 oldal, 1690 Ft

Néhány kötet
a művelődéstörténeti
atlasz sorozatból
nagy kedvezménnyel még
megvásárolható
a Helikon Könyvesházban
(VI. Bajcsy-Zsilinszky út 37.
Telefon: 331-2329).

Vásárlóink könyveinket megtalálhatják a Helikon Könyvesházban és a jobb könyvesboltokban, megrendelhetik a Helikon Kiadónál (1065 Bajcsy-Zsilinszky út 37. I. emelet, telefonszám: 428-94-36) és a www.bookline.hu internetes könyvruházban is.

Nagykereskedők rendelhetnek a kiadóban, Varga Istvánnál, telefonszám: 428-9436, e-mail: varga@helikon.hu.

Kiskereskedők a könyveket megvásárolhatják a Helikon Könyvesházban (VI. Bajcsy-Zsilinszky út 37., telefonszám: 331-23-29)